

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

**OPINIONS OF GRADUATES ON MASTER OF SCIENCE
PROGRAM IN AGRICULTURAL EXTENSION**

นางสาวสาธิตี จงเดิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

Opinions of Graduates on Master of Science Program in Agricultural Extension

นามผู้วิจัย นางสาวสาธิตี จงเดิน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สาวตรี รังสิภัทร์, Ph. D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย ออคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

Opinions of Graduates on Master of Science Program
in Agricultural Extension

โดย

นางสาวสาธิตี จงเดิน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2551

สาริณี จงเดิน 2551: ความคิดเห็นของมหำบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตร์
มหำบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ปริญญาวิทยาศาสตรมหำบัณฑิต (ส่งเสริม
การเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สาวิตรี รังสิภัทร์, Ph.D. 115 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานบางประการและการนำความรู้
ไปใช้ประโยชน์ของมหำบัณฑิต 2) สอบถามความคิดเห็นของมหำบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศา
สตรมหำบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร วท.ม.(ส่งเสริมการเกษตร) ในด้านวัตถุประสงค์
โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของ
มหำบัณฑิตและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วท.ม.(ส่งเสริม
การเกษตร) ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชา 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของ
มหำบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตร วท.ม.(ส่งเสริมการเกษตร) กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นมหำบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ใช้หลักสูตร วท.ม.(ส่งเสริมการเกษตร) ปี
การศึกษา 2547 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 รวมทั้งหมด 29 ราย โดยเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive
statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ และ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
การหาค่า คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (pearson product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) มหำบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุเฉลี่ย 27 ปี มีประสบการณ์
ทำงานทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร เฉลี่ย
2 ครั้ง/เทอม และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของมหำบัณฑิต เกี่ยวกับ
หลักสูตร วท.ม. (ส่งเสริมการเกษตร) ด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้าง ของหลักสูตรเห็นว่า
เหมาะสมปานกลาง ส่วนด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรเห็นว่าเหมาะสมมาก 3) ผลการทดสอบ
สมมติฐาน พบว่า การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหำบัณฑิตมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้าน
วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร วท.ม. (ส่งเสริมการเกษตร) ที่ระดับนัยสำคัญ .05
การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านโครงสร้างหลักสูตร
และด้านเนื้อหาของหลักสูตร ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สาริณี จงเดิน

ลายมือชื่อนิติ

สาวิตรี รังสิภัทร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

24 / เมษ / 2551

Sathinee Jongdoen 2008: Opinions of Graduates on Master of Science Program in Agricultural Extension. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor Savitree Rangsihaht, Ph.D. 115 pages.

The objectives of this research were to: 1) study the general background of graduates under the Master of Science Program in Agricultural Extension (M.S. Program in Agricultural Extension) and their knowledge application; 2) inquire their opinions on the objectives, structure, and contents of the courses; 3) study the relationship between general background of graduates, knowledge application and their opinions toward the objectives, structure, and course contents. The data were collected from the questionnaires of 29 graduate students on M.S. Program in Agricultural Extension who were enrolled in 2004 academic year and graduated in 2006 academic year. Data were analyzed by descriptive statistics. Those were percentage and arithmetic mean. Pearson product moment correlation coefficient was employed to test the hypotheses.

Results revealed the following findings: 1) most graduates were females with the average of 27 years old. They had working experiences both within and outside the agricultural sector. They had additional studies beside the course works at the average of twice per semester. They expressed the opinions that they could apply their knowledge at the high level. 2) graduates also expressed that the M.S. Program in Agricultural Extension was moderate appropriate in its objectives and structure. The course contents, however, were most appropriate. 3) knowledge application of graduates was related to their opinions toward the objectives, and structure at .05 level of significance. Additional study was related to their opinions toward the structure and course contents at the significant level of .05.

Sathinee Jongdoen

Student's signature

Savitree Rangsihaht 30 / April 2008

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเสร็จสมบูรณ์มิได้เลย ถ้าขาดที่ปรึกษาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทั้งคำปรึกษา การชี้แนะแนวทางและถ่ายทอดความรู้ต่างๆให้ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกครั้งเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณในความเมตตาของรองศาสตราจารย์ สาวิตรี รังสิภัทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษา ตลอดจนถึงการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สมบูรณ์ตลอดมา

ขอขอบคุณรุ่นพี่มหาดบัณฑิตทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บ ข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอบคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ภาควิชา ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องของข้อมูลและกำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณความห่วงใยและกำลังใจจากบิดา มารดา ที่มีให้ รวมไปถึงความช่วยเหลือ ที่ประเมินค่าไม่ได้ จากผู้มีพระคุณที่มีให้กับข้าพเจ้าตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอบแต่ บุญการี คณาจารย์ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย และผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

สาธิตี จงเดิน

เมษายน 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ความหมาย แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร	11
องค์ประกอบของหลักสูตร	14
ความจำเป็นในการติดตามผลจากมหาวิทยาลัย	17
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	22
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
สมมติฐานในการวิจัย	35
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	36
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การวัดตัวแปร	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบแบบสอบถาม	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	41
ผลการวิจัย	41
ข้อวิจารณ์	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	93
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	95
ภาคผนวก	100
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหابัณฑิต	44
2 ความคิดเห็นของมหابัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	47
3 ความคิดเห็นของมหابัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	50
4 ความคิดเห็นของมหابัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร	52
5 ความคิดเห็นของมหابัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	57
6 ความคิดเห็นเฉลี่ยของมหابัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และ เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร	64
7 จำนวนและร้อยละของมหابัณฑิต เกี่ยวกับปัญหาของการเรียนการสอนใน หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	65
8 จำนวนและร้อยละของมหابัณฑิต เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดการ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	66
9 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร	75
11	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร	79

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

34

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การจะพัฒนาประเทศนั้น ต้องอาศัยกำลังคนส่วนหนึ่งเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้น การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น พลเมืองของชาติต้องพร้อมไปด้วยความรู้และความสามารถในการศึกษาจึงถูกจัดได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีส่วนช่วยพัฒนาคนซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ซึ่ง นงเยาว์ อุทุมพร (2538) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะและคุณค่าต่างๆ ให้เกิดกับตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจหรือทำให้ดีในทุกๆ ด้าน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าต่อไป

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและในระดับที่สูงกว่า ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อปี พ.ศ. 2498 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ขยายขอบเขตการพัฒนาการศึกษาด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยจัดตั้งแผนกวิชาเกษตรนิเทศ (Department of Rural Education) เป็นชื่อที่พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ประทานให้ อยู่ในสังกัดคณะกสิกรรมและสัตวบาล เพื่อให้การศึกษา ค้นคว้าวิจัยและพัฒนาทางวิชาการเกษตรแผนใหม่ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติเกิดประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมแก่เกษตรกร ตลอดจนแม่บ้านและบุตรหลานของเกษตรกรของประเทศเป็นสำคัญ

ปี พ.ศ. 2509 มีพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งคณะในมหาวิทยาลัย เปลี่ยนชื่อคณะกสิกรรมและสัตวบาล เป็น “คณะเกษตร” พร้อมกับแบ่งส่วนราชการใหม่ มีแผนกวิชาเกษตรนิเทศ เป็นแผนกวิชาใหม่ในคณะเกษตร

ปี พ.ศ. 2512 มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และแบ่งภาควิชาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเปลี่ยนจากแผนก

วิชาเป็นภาควิชา และได้ยุบแผนกเกษตรนิเทศ คณะเกษตร เพื่อแยกสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ไปรวมกับภาควิชาอาชีวศึกษา และฝากวิชาด้านการส่งเสริมการเกษตรทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ให้อยู่ในความดูแลของภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ส่วนสาขาวิชาพัฒนาชุมชนได้แยกไปสังกัดภาควิชาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ ในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรีออกเป็น 2 สาขาวิชาเอก คือ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และวิชาเกษตรศาสตร์ทั่วไป ภายใต้สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ทั่วไป สังกัดสำนักเลขานุการคณะเกษตร

ในปี พ.ศ. 2522 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ทั่วไป เริ่มจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตบางเขน และ วิทยาเขตกำแพงแสน ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของคณะเกษตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากนั้นภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร (Department of Agricultural Extension and Communication) จึงได้รับอนุมัติจัดตั้งตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2527 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 ในสังกัดคณะเกษตร เพื่อได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษาทางด้านเกษตร ซึ่งการส่งเสริมการเกษตรนั้น เป็นกระบวนการสำคัญหนึ่งของการพัฒนาภาคเกษตร เนื่องจากการส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้วิทยาการ เทคโนโลยีทางการเกษตร และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับใช้ในภาคการผลิตและภาคการตลาดเกษตร ด้วยการเรียนรู้และพึ่งพาตนเองและชุมชน (ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร, 2549)

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พฤติกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ตลอดจนการบริหารจัดการ เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร แก่บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งมุ่งหวังที่จะให้มหาวิทยาลัยได้นำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะมีส่วนให้มหาวิทยาลัยได้นำเอาความรู้ที่ได้เรียนมานั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริงในการทำงานต่อไป (ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร, 2549)

แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง และมีสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรจึงต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะการณ์ การดำเนินการจัดการศึกษาจึงเป็นวัฏจักรที่จะต้องได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย นั่นคือ การจัดการศึกษานั้นไม่สามารถจะจัดอย่างคงที่ได้เสมอมา ต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่เกิดขึ้นทุกขณะ ดังที่ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (2531: 17) กล่าวว่า “ การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศทั้งในอดีต ปัจจุบันและคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ” ในการจัดโครงสร้างของหลักสูตร การใช้หลักสูตรหรือองค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

การพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตร จำต้องปฏิบัติให้เป็นที่เข้าใจโดยทั่วกันว่าเป็นเรื่องของวัฏจักรการจัดการศึกษา ซึ่งการจะปรับปรุงหลักสูตรนั้นมีใช้สนองความต้องการในด้านต่างๆที่เป็นปัจจุบันเท่านั้น จำเป็นต้องเพื่อผลที่พยากรณ์แนวโน้มความต้องการในอนาคตด้วย และการพยากรณ์เหล่านี้ จำต้องแม่นยำหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงด้วย แนวโน้มในการปรับปรุงหลักสูตร ย่อมได้จากการพยากรณ์แนวโน้มของความต้องการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้าน และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาหลักสูตรจะต้องสามารถสร้างคนให้พร้อมและก้าวทันตามการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ให้ได้ ซึ่งจะเป็นไปตามวัฏจักรการจัดการศึกษาเมื่อถึงเวลาอันสมควรก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงแนวการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง สอดคล้องความต้องการของสังคม การดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงและทันกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศอีกด้วย (บันลือ พฤษวัน, 2534)

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบัน สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้ระหว่างปีการศึกษา 2547 – 2551 จากนั้นจะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร ตามระเบียบปฏิบัติของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้มีการปรับปรุงทุกหลักสูตร เมื่อมีการใช้หลักสูตรครบ 5 ปีการศึกษาแล้ว

ฉะนั้นการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของมหาบัณฑิตสาขาส่งเสริมการเกษตร ในประเด็นเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ปัญหาที่พบในระหว่างที่ศึกษา แนวทางการแก้ไข

ปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ศึกษาปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาวิทยาลัย
2. ศึกษาการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาวิทยาลัย
3. สอบถามความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาวิทยาลัย การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร
5. ศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงจัดหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

สอบถามความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย สาขาส่งเสริมการเกษตร ที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 และสำเร็จการศึกษา ภายในปีการศึกษา 2549 จำนวน 29 ราย และศึกษาหลักสูตรแค่เพียง 3 ส่วนเท่านั้น คือ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และ เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ทั้งนี้ ในส่วนของการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการเก็บข้อมูลจากทางมหาวิทยาลัยแล้ว

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกและแนวความคิดต่างๆของบุคคลที่มีต่อหลักสูตรวิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

หลักสูตร หมายถึง สารสำคัญของความรู้ แนวความคิด และการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งระบุไว้ในแผนการเรียน เนื้อหารายวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการผลิตมหาบัณฑิต ในหลักสูตรวิทยาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาเอกบังคับ วิชาเอกเลือก และวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละปีการศึกษา

เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร หมายถึง ประเด็นสำคัญในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรวิทยาศาตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

มหาบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 และ 2548 และสำเร็จการศึกษาของหลักสูตรภายในปีการศึกษา 2549 ในสังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต หมายถึง ข้อมูลของมหาบัณฑิตแต่ละคน ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน การทำงานในภาคเกษตร การทำงานนอกภาคเกษตร รายได้จากภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร และการศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตร

อายุ หมายถึง ระยะเวลาการมีชีวิตอยู่ หน่วยเป็นปี

ระยะเวลาการศึกษา หมายถึง จำนวนปีที่ศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คะแนนเฉลี่ยผลการเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของมหาบัณฑิตหลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การทำงานในภาคเกษตร หมายถึง จำนวนปีที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550

การทำงานนอกภาคเกษตร หมายถึง จำนวนปีที่ทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550

รายได้จากภาคเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550

รายได้จากนอกภาคเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550

การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร หมายถึง ระยะเวลาที่ได้ศึกษาเพิ่มเติมด้าน การเกษตร นอกเหนือจากที่ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรจัดไว้ในหลักสูตร หน่วยเป็น ครั้งต่อภาคการศึกษา

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ หมายถึง ความเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ ได้จากการเรียนในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การนำไปใช้ในหน้าที่ความ รับผิดชอบ การเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น และการศึกษาต่อ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1. ความหมาย แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร
3. องค์ประกอบของหลักสูตร
4. ความจำเป็นในการติดตามผลจากมหำบัณฑิต
5. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษ หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม
2. ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับ

มาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยานับสนุน หรือเป็นปฏิกิริยาต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

จำรอง เงินดี (2534: 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติ ก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534: 78) ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลดังนั้นการวัด ความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

Shaw and Wright (อ้างใน อภิญา นาคศิริ, 2543: 15) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นเรื่องของการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่าเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย หรือลงความเห็นจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละคนคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้ อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นความถูกต้องหรือไม่ ความคิดเห็นของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจโดยอาศัยความเชื่อกับทัศนคติส่วนตัวเป็นพื้นฐานในการแสดงออก

Webster's Collegiate Dictionary (1996 อ้างใน เพทาย ศิริมุสิกะ, 2547: 12) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ... ความเชื่อที่มีน้ำหนักมากกว่าความรู้สึกในใจและมีน้ำหนักน้อยกว่าความรู้ที่แท้จริง หรือมุมมองที่เกิดขึ้นทั่วไป ...

นอกจากนี้ยังได้มีผู้เสนอแนวความคิดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไว้ดังนี้

Foster (1952: 119) สามารถสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ (experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะเรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น คำนึงอาจถือว่าเป็นประสบการณ์ (direct experience) และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์อ้อม (indirect experience)

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจ (value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวแตกต่างกัน

สรรพวุฒิ พัทธพันธุ์ (2533: 11) และ ประยูร งามลีลาวาศ (2538: 13) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เพราะการศึกษาจะทำให้บุคคลนั้น มีความรู้ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น ดังนั้น คนที่มีความรู้มากก็จะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุและผล

1.2 ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการยอมรับต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ความเชื่อในการนับถือศาสนา

1.3 สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่น และต่อสังคม หรือกลุ่มเป็นส่วนตัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 การอบรมของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อ-แม่ หรือบุคคลในครอบครัวสั่งสอน โดยทางตรง หรือทางอ้อมให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ หรือรับเอาระเบียบวิธี กฎเกณฑ์ ค่านิยม ต่างๆ ที่กลุ่มนั้นได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกใน สังคมนั้น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ใน กลุ่มใด หรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น และใน ที่สุดก็必将มีความเห็นคล้อยตามไปกับกลุ่มและสังคมนั้นด้วย

2.3 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่าง มากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะเป็นสื่อที่สร้างความคิดทั้งด้านบวกและด้าน ลบ

จำเรียง ภาพจิตร (2536: 248 - 249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า ขึ้นอยู่กับ กลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึงกลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิด เห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพ เดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความ กระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคล ที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาก็จะไม่มียิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

การแสดงออกในด้านความคิดเห็น เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกัน ตามปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล ดังนี้ (ณพชัย มหาพิราพรณ์, 2542: 9)

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคล จากการได้พบเห็น ชื่นชอบ อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นภาพถ่าย จากการอ่านหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนและแต่ละกลุ่มชน มีค่านิยมการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของความรู้สึกที่ไม่เหมือนกันของในแต่ละบุคคล ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยมีพื้นฐาน มาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ การจัดการศึกษาในประเทศถือว่า หลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญ

คำว่า หลักสูตรนั้น ในภาษาอังกฤษตรงกับคำว่า Curriculum จากพจนานุกรมภาษาอังกฤษ (The Random House Webster's College Dictionary, 1991 อ้างใน วรากรณ์ สุณาลัย, 2535) ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร คือ “the aggregate of courses of study given in a school, college etc.” ซึ่ง วรากรณ์ สุณาลัย (2535: 1) ให้ความหมายไว้ว่า “การรวมรายวิชาต่างๆ หรือการรวมหมวดหมู่วิชาต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องศึกษา ซึ่งทางโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการจัดทำให้”

ต่อมาได้มีผู้สนใจและศึกษาค้นคว้าจำกัดความหรือความหมายของคำว่าหลักสูตรมากขึ้น และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรต่างๆ กันตามแนวคิดและประสบการณ์ ดังนี้

ชำระ บัณฑิต (2532: 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นแผนที่ได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึง จุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

สัจ จุฑานันท์ (2532: 16) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ว่าควรจะมีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของรายวิชาหนึ่ง ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ
3. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน
4. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

Good (1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่ได้จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้น หรือชั้นประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย เป็นต้น
2. หลักสูตร คือ แผนภาพของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้มีความรู้จนจบชั้นประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายในข้อนี้หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ให้นักเรียนได้โดยมีฝ่ายแนะแนวโรงเรียนคอยช่วยแนะแนวทางการให้คำปรึกษา ความหมายของหลักสูตรในข้อนี้

หมายถึง หลักสูตรทั้งฉบับ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์ให้อีกส่วนหนึ่ง

Tanner (1980: 36) ให้ความหมายของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตร คือมวลดความรู้ที่ได้จัดไว้ดีแล้ว แนวความคิด มวลประสบการณ์ ประสบการณ์ที่ดีชี้แนะเอาไว้ แผนการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม เนื้อหา และขบวนการที่เกี่ยวข้องกับความรู้และความรู้สึก โครงการเรียนการสอน ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนและระบบการผลิตรายมีเทคนิค

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ มีนักการศึกษาสรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็น ธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐบาลให้แก่สถานศึกษาอีกด้วย
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่า จะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

สรุปได้ว่า หลักสูตรก็คือ แผนที่ได้จัดไว้อย่างเป็นระบบของการศึกษา โดยมีทั้งเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่รวมกันอยู่ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านต่างๆตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางในหลายๆด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรได้

สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตร โดยทั่วไปมี 4 องค์ประกอบ (ปิยธิดา นิลศรี, 2538) ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)

2. เนื้อหาวิชา (Content)

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)

4. การประเมินผล (Evaluation)

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)

เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมนั้น การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของสังคม เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน และต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2527) กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนี้เป็น 2 ลักษณะ คือ

“หลักการของหลักสูตร” หมายถึง แนวทางหรือทิศทางในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาระดับนั้นๆ จะได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

“จุดหมายของหลักสูตร” หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ หรือคุณสมบัติต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อผ่านกระบวนการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นแล้ว

2. เนื้อหาวิชา (Content)

เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ต้องสมบูรณ์ ซึ่งจะต้องผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตร จะประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร คือ

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดรูปแบบของการจัดเนื้อหาสาระ การกำหนดขอบเขต หรือจำนวนความมากน้อยของสาระ รวมทั้งเวลาเรียน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร เช่น จัดเนื้อหาในลักษณะเป็นรายวิชา เป็นกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ การกำหนดจำนวนหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียนในแต่ละปีการศึกษา หรือในแต่ละภาคเรียน

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง การกำหนด “ หัวข้อเรื่อง ” ที่สำคัญในแต่ละรายวิชา แต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือแต่ละสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าต้องสอนเรื่องอะไรบ้าง และจัดลำดับก่อน – หลัง ไว้อย่างไร เช่น “ คำอธิบายรายวิชา ”

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ กิจกรรมนั้นมีหลายลักษณะ แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า “ การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ ” ดังนั้นครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ หากครูได้ศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจ และสามารถนำไปดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมทำให้หลักสูตรนั้นเกิดสัมฤทธิ์ผล

การกำหนดวิธีการที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรจะเน้นแบบยึดครูเป็นสำคัญ หรือยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษา หรือแนวความคิด ความเชื่อในการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ และขึ้นอยู่กับจุดหมายของหลักสูตรนั้นเป็นสำคัญ สำหรับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรในปัจจุบัน เน้นแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้น “ การสอนคนมากกว่าการสอนหนังสือ ” โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนหรือวิธีการเรียนสำคัญพอๆ กับเนื้อหาวิชา ให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับกับการแสดง ชี้แนะแนวทาง ผู้เรียนค้นหาความรู้สรุป และตัดสินใจเอง สอนปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นกระบวนการกลุ่ม และการทำโครงการ ฯลฯ

3.2 วัสดุประกอบหลักสูตร หมายถึง วัสดุ เอกสาร รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้ครูใช้หลักสูตรได้โดยง่าย สะดวก และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.2.1 วัสดุประกอบหลักสูตรสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการประเมินผล คู่มือการแนะแนว คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

3.2.2 วัสดุประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด บัตรงาน หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบคัดลายมือ เป็นต้น

4. การประเมินผล (Evaluation)

เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตร แปลงไปสู่การปฏิบัตินั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใดข้อมูลจากการประเมินผลนี้จะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมิน

ความจำเป็นในการติดตามผลจากมหาบัณฑิต

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2525: 11) ได้ให้ความหมายของการติดตามผลไว้ว่า “...ระบบงานใดๆ ก็ตามถ้าไม่มีระบบติดตามผลการดำเนินงาน (monitoring system) และนำผลสะท้อนกลับ (feedback) มาปรับปรุงงานนั้นให้ก้าวหน้ามีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ระบบงานนั้นก็เป็ระบบงานนิ่งไหลลึก แต่ไม่รู้ว่าจะไหลไปไหน...”

ธีระ ทองยี่สุน (2530: 11) กล่าวว่า

...การติดตามผลเป็นวิธีการที่จะศึกษาความเคลื่อนไหว และพฤติกรรมของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ที่ประสบเพื่อเป็นผลสะท้อนต่อสถาบันที่จะปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัย...

ประจักษ์ ศรีวัฒนพงศ์ (2531: 26) กล่าวว่า

...เป็นกระบวนการหนึ่งของการแน่วมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้คำปรึกษา และ แนะนำ ผู้เรียน และเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ซึ่งจะได้ทราบ ความสามารถและปัญหาในการประกอบอาชีพของบุคคลเหล่านั้น และเพื่อทราบความ คิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอน หรือการให้บริการอื่นๆ อันอาจนำไปสู่การปรับปรุง หลักสูตรการเรียนการสอน...

วัตถุประสงค์ของการติดตามผล

ปราณี เถลิงพล (2515: 316) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการ (needs) ของนักเรียน
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานอาชีพในอันที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการ ปรับปรุงงานแน่ว และหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาพิจารณาความต้องการของชุมชน และสถาบันการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป
4. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้สำหรับทำการวิจัยในด้านงานอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (2531: 110) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการติดตามผลว่า “เพื่อเป็นข้อมูลใน การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เป็นต้นว่า วิชาใดมีประโยชน์แก่นักเรียนในการศึกษาต่อหรือ ประกอบอาชีพ วิชาใดสมควรจะคงไว้ในหลักสูตร ควรจะปรับปรุงการสอน หรือเนื้อหาวิชาใด”

สถิต วงศ์สวรรค์ (2531: 306) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบริการติดตามผลว่า

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป ถ้าพบว่าผู้ที่ได้รับคำปรึกษาไปแล้วยังมีปัญหาอยู่ หรือเกิดขึ้นใหม่

2. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุง โครงการแนะแนว และหลักสูตรของโรงเรียน ตลอดจนการเรียนการสอน
4. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการที่จะปรับปรุงโครงการต่างๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของนักเรียนให้ดีที่สุด
5. เพื่อทราบสภาพปัญหา อาชีพ ความต้องการ ความสำเร็จของศิษย์เก่าจะได้มีโอกาสช่วยเหลือเป็นบริการต่อเนื่อง

วัลนิภา จลาทบาง (2535: 164) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล ดังนี้

1. เพื่อทราบสภาพและปัญหาในปัจจุบัน ตลอดจนความคิดเห็นของศิษย์เก่า
2. เพื่อทราบความคิดเห็นและความสนใจของศิษย์ปัจจุบัน
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528: 110 อ้างใน สุชาติ ศักดิ์ปฏิมากรณ์, 2538: 15) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลว่า

1. เพื่อที่จะหาข้อมูลมาปรับแผน ประเมินผลแผนหรือข้อมูลเพื่อที่จะเป็นจุดยืนหรือหลักฐานเพื่อที่จะสร้างแผนใหม่
2. เพื่อที่จะชี้ว่าแผนดำเนินงานที่ทำมาแล้วนั้นมีจุดบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้ไม่ทำผิดซ้ำในแผนต่อไป
3. เพื่อที่จะขจัดความสูญเปล่าจากประสบการณ์เดิมที่เราพลาด และได้เรียนรู้แล้ว เพื่อนำไปปรับปรุงแผนต่อไป

4. เพื่อประสิทธิภาพของงาน

ประโยชน์ของการติดตามผล

Hatch and Steffle (1965: 199) กล่าวว่าข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรโดยอาจเป็นการเพิ่มรายวิชา หรือขยายหลักสูตรร่วม
2. เร่งเร้าให้มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงปรัชญาการจัดการศึกษาเพื่อเน้นความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนให้มากขึ้น
3. เพิ่มคุณค่าของการแนะแนว
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน กล่าวคือ เมื่อสถานศึกษาทราบว่าชุมชนต้องการสิ่งใด ก็อาจจัดกิจกรรมสนองต่อชุมชนก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533: 106) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริการติดตามผลว่า

1. มีประโยชน์ในการช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ดีกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลง
2. ทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาและอาชีพ
3. ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผล ช่วยให้โรงเรียนสามารถประเมินผลของงานบริการแนะแนวและงานทางด้านการศึกษาทั่วไปของโรงเรียนได้
4. ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลของนักเรียนที่จบไปแล้ว ช่วยให้โรงเรียนหาทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วมิให้เกิดขึ้นในอนาคต

5. ช่วยผู้บริหาร ผู้จัดหลักสูตร ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม

6. ข้อมูลจากการติดตามผล ช่วยให้เห็นแนวโน้มของการดำเนินงาน

วิธีการติดตามผล

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533: 95) ได้กล่าวถึงวิธีการติดตามผลว่า จะมีวิธีการและเครื่องมือบางชนิดเข้าช่วย เพื่อให้สามารถจัดระบบข้อมูลที่ได้มาง่ายขึ้น สะดวกในการประเมินผลและวิจัย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ วิธีนี้จัดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและมีคุณค่ามากในแง่ของการติดตามผลเราจะได้ข้อเท็จจริงต่างๆ ก่อนข้างมาก แต่มีข้อเสียตรงที่ต้องใช้เวลามากในการรวบรวมข้อมูล

2. การสังเกต วิธีนี้ส่วนใหญ่ใช้ได้ดีเฉพาะการติดตามผลเด็กที่อยู่ในโรงเรียนตามปกติถ้าเป็นลักษณะอื่นแล้วจะใช้เทคนิคได้ยาก

3. ใช้การศึกษารายกรณี เป็นวิธีที่มีคุณค่าในแง่การติดตามผลเฉพาะบุคคลเป็นกรณีพิเศษ แต่วิธีนี้ไม่ค่อยทำบ่อยนัก นอกจากกรณีจำเป็น เนื่องจากเสียเวลาและคุณค่าที่ได้ไม่เป็นคุณค่าที่เป็นตัวแทนของผู้มารับบริการทั้งหมด

4. การพูดและการอภิปรายของศิษย์เก่า การอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจะทำให้ได้ข้อมูลและความคิดใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดบริการแนะแนว

5. วิธีประชุมศิษย์เก่าหรือจัดชุมนุมศิษย์เก่า การจัดแบบนี้จะเปิดให้มีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องหลายรูปแบบ เช่น การสื่่อข่าวระหว่างกันที่จะได้รวบรวมความคิดใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ศิษย์ปัจจุบัน

6. การจัดสมาคมครูผู้ปกครอง กิจกรรมนี้เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนมีค่ามากต่อการจัดบริการแนะแนวให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชน

7. ใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในการติดตามผล เนื่องจากเป็นวิธีที่ประหยัดเวลาและบุคลากร และเหมาะสำหรับการติดตามผลเกือบทุกประเภทข้อควรระวังสำหรับเทคนิคนี้คือ การเก็บแบบสอบถามคืน พบว่าการเก็บข้อมูล ยังมีผู้ให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย

สรุปได้ว่า การติดตามผลเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อให้ได้ทราบความสามารถในการปฏิบัติงาน การประกอบอาชีพ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งความคิดเห็นด้านการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประเมินปรับปรุงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547, 2547)

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
Master of Science Program in Agricultural Extension

ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ชื่อย่อ : วท.ม. (ส่งเสริมการเกษตร)

ชื่อเต็ม : Master of Science (Agricultural Extension)

ชื่อย่อ : M.S.(Agricultural Extension)

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้นั้น ประชากรทุกระดับชั้นของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรระดับรากหญ้า อันเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถพึ่งพาและช่วยเหลือตนเองได้

การส่งเสริมการเกษตร เป็นกระบวนการสำคัญหนึ่งของการพัฒนาภาคเกษตร เนื่องจาก การส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้วยการให้บริการความรู้ในรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน กระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม สามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้วิทยาการ เทคโนโลยีทางการเกษตร และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไปปรับใช้ในภาคการผลิตและภาคการตลาดเกษตร ด้วยการเรียนรู้และพึ่งพาตนเองและชุมชน

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พฤติกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ตลอดจนการบริหารจัดการ เพื่อการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตร แก่บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร
2. เพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบาย ให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรแผน ก แบบ ก 2

จำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

ก.	วิชาเอก ไม่น้อยกว่า	24 หน่วยกิต
	- สัมมนา	2 หน่วยกิต
	- วิชาเอกบังคับ	15 หน่วยกิต
	- วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า	7 หน่วยกิต
ข.	วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า	12 หน่วยกิต

รายวิชา

ก.	รายวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	
	- สัมมนา 2 หน่วยกิต	
001597	สัมมนา
(Seminar)	1,1
	- วิชาเอกบังคับ 15 หน่วยกิต	
001512	การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร
(Agricultural Extension Administration and Management)	3 (3-0)
001531	การพัฒนาการเกษตรและสังคมการเกษตร
(Development of Agricultural and Agricultural Society)	3 (3-0)
001551	การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร	3 (3-0)

(Communication and Agricultural Information Technology)

001591	ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร (Research Methods in Agricultural Extension)	3 (3-0)
001592	สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร (Statistics in Agricultural Extension Research)	3 (3-0)
- วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต		
001513	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร (Human Resource Development in Agriculture)	3 (3-0)
001514	การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม (Participatory Development in Extension)	3 (3-0)
001515	ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม (Agricultural Intellectual for Extension)	3 (3-0)
001532	เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริม (Agricultural Economics for Extension)	3 (3-0)
001533	การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม (Agribusiness Management in Extension)	3 (3-0)
001534	การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร (Value-added in Agricultural Resources)	3 (3-0)
001552	ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี (Media Strategies for Technology Transfer)	3 (3-0)

001553	สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม (Multimedia for Extension)	3 (2-2)
001554	การผลิตสื่อดิจิทัล (Digital Media Production)	3 (2-2)
001593	การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร (Qualitative Research Methods in Agricultural Extension)	3 (3-0)
001596	เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร (Selected Topics in Agricultural Extension)	1-3
001598	ปัญหาพิเศษ (Special Problems)	1-3
ข. วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต		
001599	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	1-12

คำอธิบายรายวิชา

001511	สารัตถะทางการส่งเสริม	3 (3-0)
--------	-----------------------	---------

ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และนโยบายของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร กระบวนการส่งเสริมการเกษตร บทบาทของการส่งเสริมการเกษตร การถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการเกษตร จริยธรรม นักส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมการเกษตรเปรียบเทียบ

001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร**3 (3-0)****พื้นฐาน : 001511**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการบริหารและการจัดการ การบริหารองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่มและองค์กรทางการเกษตร การสื่อสารและการเรียนรู้ในองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม องค์กร โครงสร้างองค์กรกับการส่งเสริมการเกษตร การวางแผนติดตาม และประเมินผลการบริหารและการจัดการงานส่งเสริม

001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร**3 (3-0)****พื้นฐาน : 001511**

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มานุษยวิทยา นิเวศวิทยาของมนุษย์ จิตวิทยา พฤติกรรมมนุษย์และองค์กร ภาวะผู้นำ การจัดการองค์ความรู้ การวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความสัมพันธ์ของทรัพยากรมนุษย์กับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม**3 (3-0)****พื้นฐาน : 001511**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม การเสริมสร้างพลังกลุ่ม การสื่อสารภายในกลุ่ม การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ กระบวนการส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม

001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม**3 (3-0)****พื้นฐาน : 001511**

องค์ความรู้ท้องถิ่น นวัตกรรมทางภูมิปัญญา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเกษตร การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานส่งเสริม ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกัน การเรียนรู้ภูมิปัญญา

ความล้มเหลวของการใช้ทรัพยากรและนวัตกรรมทางภูมิปัญญา กรณีศึกษาการจัดการภูมิปัญญา
การเกษตรเพื่อการส่งเสริม

001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร

3 (3-0)

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการพัฒนาการเกษตร วิวัฒนาการและบริบทของการเกษตร
ระบบนิเวศเกษตร ระบบการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ระบบสังคมการเกษตร การวิจัยระบบ
การเกษตรและสังคมเกษตร การพัฒนาชุมชนเกษตร การจัดการและอนุรักษ์ฐานทรัพยากรเกษตร
การบริหารงานพัฒนาการเกษตรและองค์กรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรที่
เหมาะสม วิทยาการสมัยใหม่และนวัตกรรมในการพัฒนาระบบเกษตร การสื่อสารเพื่อการ
พัฒนาการเกษตร ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อมต่อการ
พัฒนาการเกษตร

001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริม

3 (3-0)

การประยุกต์ใช้ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการทางเศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการ
ส่งเสริม โครงสร้างเศรษฐกิจการเกษตรของไทย อุปสงค์ อุปทานและราคาผลผลิตเกษตร
นโยบายและผลกระทบของการผลิตต่อการตลาดเกษตรในและต่างประเทศ การจัดการการผลิต
และการตลาด การจัดการการเงินและบัญชีสารสนเทศทางเศรษฐศาสตร์เกษตร และแนวโน้ม
เศรษฐศาสตร์เกษตรในอนาคต

001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม

3 (3-0)

ทฤษฎี หลักการ แนวคิดระบบธุรกิจเกษตร โครงสร้างธุรกิจเกษตร ระบบย่อยธุรกิจ
เกษตร กระบวนการจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม แผนธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม การ
สื่อสารในการจัดการธุรกิจเกษตร การจัดกลุ่ม องค์กรและเครือข่ายเกษตร บทบาทของรัฐและ
เอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกษตร

001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร**3 (3-0)**

หลักการ และแนวคิดของการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร เครือข่ายการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร การวิเคราะห์และวางแผนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร กรณีศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร

001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร**3 (3-0)**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริม สารสนเทศและฐานข้อมูลการเกษตร แหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการประยุกต์ระบบผู้เชี่ยวชาญทางการเกษตร

001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี**3 (3-0)**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ระบบการเรียนรู้ จิตวิทยาสังคมเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาระบบสนับสนุนการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร กระบวนการพัฒนาสื่อเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี สื่อเพื่อการเรียนรู้แบบยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดเทคโนโลยี

001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม**3 (2-2)**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของสื่อประสม การเลือกใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์เพื่อสร้างสรรค์งานสื่อประสม การพัฒนาและออกแบบสื่อเชิงโต้ตอบ การเลือกและการประยุกต์ใช้สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม

001554 การผลิตสื่อดิจิทัล**3 (2-2)**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของสื่อดิจิทัล การพัฒนาสื่อดิจิทัล การประเมินและการเลือกใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ การออกแบบและการผลิต การประยุกต์และบูรณาการสื่อดิจิทัลเพื่อการส่งเสริม

001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร**3 (3-0)**

หลักและระเบียบวิธีการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดหัวข้องานวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดหัวข้องานวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนการวิจัย การกำหนดตัวอย่างและเทคนิควิธีการวิเคราะห์ แปลผล และการวิจารณ์ผลการวิจัย การจัดทำรายงานเพื่อการนำเสนอในการประชุมและการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร**3 (3-0)**

การประยุกต์ใช้สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร การเลือกใช้สถิติให้เหมาะสมกับการวิจัยในสถานการณ์ต่างๆ สถิติพรรณนา สถิติอนุมานในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรระหว่างกลุ่ม ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การแปลความหมายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์

001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร**3 (3-0)**

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ การเตรียมงานภาคสนาม การรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ การเสวนากลุ่ม การวิเคราะห์ปัญหา การศึกษาข้อมูลเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา การสังเคราะห์งานวิจัย การตีความ การเขียนรายงานผลการวิจัย การจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอในการประชุมและการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร**1-3**

เรื่องเฉพาะทางการส่งเสริมการเกษตร ในระดับปริญญาโท หัวข้อเรื่องเปลี่ยนไปในแต่ละภาคการศึกษา

001597 สัมมนา**1**

การนำเสนอและอภิปรายหัวข้อที่น่าสนใจทางส่งเสริมการเกษตร ในระดับปริญญาโท

001598 ปัญหาพิเศษ

1-3

การศึกษาค้นคว้าทางส่งเสริมการเกษตรระดับปริญญาโท และเรียบเรียงเขียนเป็นรายงาน

001599 วิทยานิพนธ์

1-12

วิจัยในระดับปริญญาโท และเรียบเรียงเขียนเป็นวิทยานิพนธ์

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กานดา ลือสุทธีวิบูลย์ (2523) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหابัณฑิตทางการวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของมหابัณฑิตในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพิเศษ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลิกภาพของนักวิจัยที่สนใจวิชาชีพและมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานทุกด้านของมหابัณฑิตทางการวิจัยในทัศนะของตนเองระหว่างมหابัณฑิตที่มีผลการเรียนดีกับที่มีผลการเรียนพอใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการปฏิบัติงานของมหابัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา ในทัศนะของผู้บังคับบัญชา อยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามหابัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูรย์ ราชนาทิพย์ (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน คือ คะแนนผลการเรียน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร

สุรพล ไมยวงษ์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมนายอำเภอของวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ยังให้คงวิชาในหลักสูตรไว้อย่างเดิม การจัดเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน วิทยากร และกิจกรรมอยู่ในระดับเหมาะสม การนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มี

ส่วนสัมพันธ์กับระดับการนำความรู้ไปใช้ ได้แก่ ความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมต่อวิชาที่สอน เทคนิคการฝึกอบรมของวิทยากร และจำนวนชั่วโมงเรียนแต่ละวิชา ส่วนปัจจัยที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับระดับการนำความรู้ไปใช้ ได้แก่ อายุราชการ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนายอำเภอ

กฤษฎา เจริญผล (2541) ได้ศึกษาวิจัย และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเจริญผลวิทยา ที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนระดับ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่องานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านกิจกรรมนักเรียน โดยที่ผู้ปกครอง มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี เห็นด้วยมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งในด้าน ข้อเสนอแนะนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เสนอแนะให้ทางโรงเรียนเน้นเรื่อง กีฬาให้มากขึ้น ส่วน ทางด้านกิจกรรมทัศนศึกษา คอมพิวเตอร์ และว่ายน้ำ มีความสำคัญกับนักเรียนทุกระดับชั้น ซึ่ง ไม่จำเป็นว่าจะเรียนได้เฉพาะนักเรียนประถมปลายเท่านั้น

สมชาย รัตนคำชูวงศ์ (2542) ได้ศึกษาถึงการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการประกอบอาชีพรับราชการของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของนิสิตที่ต่างกัน คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ต่างกัน และ รายได้ของบิดามารดาของนิสิตที่ต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นในการประกอบอาชีพรับราชการที่ต่างกัน ส่วนการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลทางสื่อสารมวลชน ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการประกอบอาชีพรับราชการ

สุริยา ทรัพย์เจริญ (2544) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อคุณลักษณะดังกล่าว จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และ วุฒิการศึกษา ผลการวิจัย ปรากฏว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ จำแนกตามเพศ ชายและหญิง วุฒิการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ จำแนกตาม อายุ และ ประสบการณ์การทำงานนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุปในงานวิจัยความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ได้ศึกษาและรวบรวมปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร อันได้แก่ อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

1.1 ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต

1.1.1 อายุ

1.1.2 ระยะเวลาการศึกษา

1.1.3 คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน

1.1.4 การทำงานในภาคเกษตร

1.1.5 การทำงานนอกภาคเกษตร

1.1.6 รายได้จากภาคเกษตร

1.1.7 รายได้จากนอกภาคเกษตร

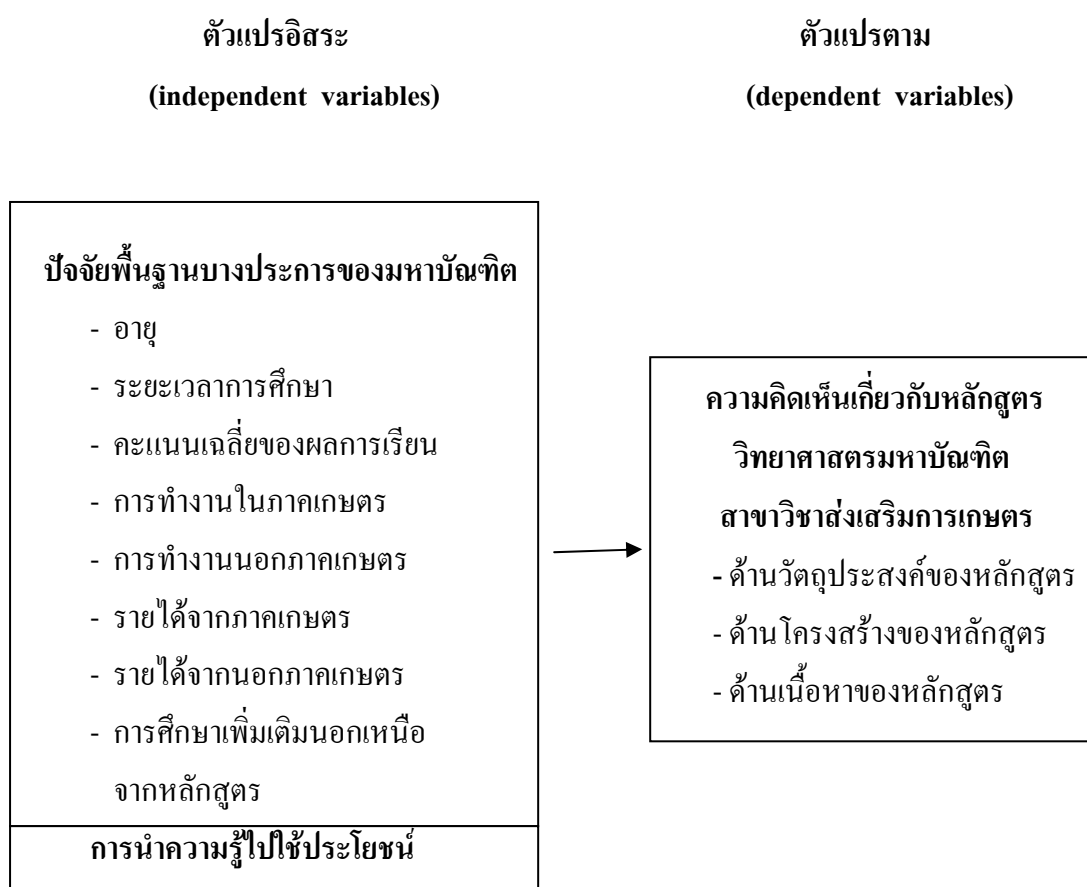
1.1.8 การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

1.2 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากตัวแปรในการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับข้อมูลพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต ดังนี้

- อายุ
- ระยะเวลาการศึกษา
- คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน
- การทำงานในภาคเกษตร
- การทำงานนอกภาคเกษตร
- รายได้จากภาคเกษตร
- รายได้นอกภาคเกษตร
- การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ไปใช้ของมหาบัณฑิต

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นมหابัณฑิตสาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 และ ปีการศึกษา 2548 และสำเร็จการศึกษาภายในปีการศึกษา 2549 ดังนี้

เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2547 และสำเร็จการศึกษา จำนวน 14 ราย

เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2548 และสำเร็จการศึกษา จำนวน 15 ราย

จึงทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด รวมจำนวน 29 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสอบถาม (questionnaires) ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close questions) และคำถามปลายเปิด (open-ended questions) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการของมหابัณฑิต ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยผลการเรียน การทำงานในภาคเกษตร การทำงานนอกภาคเกษตร รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหابัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของมหابัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของมหาดบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

การวัดตัวแปร

1. ตัวแปรเรื่องการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้ทำการวัดโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1 คะแนน	เท่ากับ	นำไปใช้น้อยที่สุด
2 คะแนน	เท่ากับ	นำไปใช้น้อย
3 คะแนน	เท่ากับ	นำไปใช้ปานกลาง
4 คะแนน	เท่ากับ	นำไปใช้มาก
5 คะแนน	เท่ากับ	นำไปใช้มากที่สุด

โดยแบ่งเป็นช่วงค่าเฉลี่ยคะแนนและระดับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1.00 – 1.80	เท่ากับ	นำไปใช้น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	เท่ากับ	นำไปใช้น้อย
2.61 – 3.40	เท่ากับ	นำไปใช้ปานกลาง
3.41 – 4.20	เท่ากับ	นำไปใช้มาก
4.21 – 5.00	เท่ากับ	นำไปใช้มากที่สุด

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้ทำการวัดโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมากที่สุด
2 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมาก
3 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมปานกลาง
4 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมาก
5 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมากที่สุด

โดยแบ่งค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ควรปรับปรุงมากที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ควรปรับปรุงมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.21 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ได้ทำการวัดโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมากที่สุด
2 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมาก
3 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมปานกลาง
4 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมาก
5 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมากที่สุด

โดยแบ่งค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ควรปรับปรุงมากที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ควรปรับปรุงมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.21 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ได้ทำการวัดโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมากที่สุด
2 คะแนน	เท่ากับ	ควรปรับปรุงมาก
3 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมปานกลาง
4 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมาก
5 คะแนน	เท่ากับ	เหมาะสมมากที่สุด

โดยแบ่งค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ควรปรับปรุงมากที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ควรปรับปรุงมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น

1. การวัดความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวในการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. การวัดความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของมหابัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร โดยใช้ Cronbach Alpha Formula (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2547) โดยมีค่า reliability ของ วัตถุประสงค์ และโครงสร้าง คือ .60 ส่วนค่า reliability ของการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ คือ .62

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ให้มหابัณฑิต 29 ราย
2. โทรศัพท์สัมภาษณ์มหابัณฑิต 14 ราย
3. สัมภาษณ์มหابัณฑิตเพิ่มเติมเพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น 5 ราย
4. จัด Focus Group มหাবัณฑิตเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการสอนรายวิชาที่ควรสร้างขึ้นใหม่ และข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตรที่ควรปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การบรรยายข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean)

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (pearson product moment correlation coefficient) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาวิทยาลัยและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการของมหาบัณฑิต ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยผลการเรียน การทำงานในภาคเกษตร การทำงานนอกภาคเกษตร รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการของมหาบัณฑิต

ปัจจัยบางประการของมหาบัณฑิต ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยผลการเรียน การทำงานในภาคเกษตร การทำงานนอกภาคเกษตร รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

สภาพทั่วไปของมหบัณฑิต

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ มหบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ที่เข้าศึกษา ในปี การศึกษา 2547 และ 2548 และสำเร็จการศึกษา ภายในปีการศึกษา 2549 จำนวน 29 ราย ดังแสดง ในตารางที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

เพศ

เพศของมหบัณฑิต พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 31 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 69 จะเห็นได้ ว่า มหบัณฑิตที่ได้จากแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ในสัดส่วนที่แตกต่างกัน

อายุ

อายุของมหบัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 52.0 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่าและเท่ากับ 25 ปี ร้อยละ 48.0 มหบัณฑิตที่มีอายุน้อยที่สุด 24 ปี อายุมากที่สุด 39 ปี อายุเฉลี่ย เท่ากับ 27.55 ปี

ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาที่มหบัณฑิตใช้ในการศึกษา พบว่า มหบัณฑิตใช้เวลาในการศึกษา 2 ปีมากที่สุด ร้อยละ 83.0 รองลงมา คือ 2 ปีกับ 1 ภาคการศึกษา ร้อยละ 14.0 และ 3 ปี ร้อยละ 3.0 ตามลำดับ มหบัณฑิตใช้เวลาในการศึกษาน้อยที่สุด 2 ปี มากที่สุด 3 ปี และใช้เวลาในการศึกษา เฉลี่ย 2.69 ปี

คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน

คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนของมหบัณฑิต พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนอยู่ในช่วง 3.70 – 3.79 มากที่สุด ร้อยละ 28.0 รองลงมา คือ อยู่ในช่วงต่ำกว่า 3.49 เท่ากับช่วง 3.50 – 3.59 ร้อยละ 17.0 ช่วง 3.60 – 3.69 ร้อยละ 14.0 ช่วง 3.80 -3.89 ร้อยละ 10.0 และ ช่วง 3.90 – 3.99 เท่ากับช่วง

4.00 ร้อยละ 7.0 ตามลำดับ คะแนนผลการเรียนของมหบัณฑิตน้อยที่สุด 3.42 มากที่สุด 4.00 และ คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนโดยเฉลี่ย คือ 3.45

การทำงานในภาคเกษตร

การทำงานในภาคเกษตรของมหบัณฑิต พบว่า มหบัณฑิตเคยทำงานในภาคเกษตร มากกว่า 1 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 47.0 รองลงมา คือ เคยทำงานในภาคเกษตร 1 ปี ร้อยละ 37.0 และ เคยทำงานในภาคเกษตร น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 16.0 ตามลำดับ การทำงานในภาคเกษตรของ มหบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 1 เดือน มากที่สุด คือ 18 ปี และ การทำงานในภาคเกษตรโดยเฉลี่ย คือ 4.4 ปี

การทำงานนอกภาคเกษตร

การทำงานนอกภาคเกษตรของมหบัณฑิต พบว่า มหบัณฑิตเคยทำงานนอกภาคเกษตร น้อยกว่า 1 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 44.0 รองลงมา คือ เคยทำงานนอกภาคเกษตรมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 37.0 และ เคยทำงานนอกภาคเกษตร 1 ปี ร้อยละ 19.0 ตามลำดับ การทำงานนอกภาคเกษตร ของมหบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 2 เดือน มากที่สุด คือ 5 ปี และ การทำงานในภาคเกษตรโดยเฉลี่ย คือ 1.5 ปี

รายได้จากภาคเกษตร

รายได้จากภาคเกษตรของมหบัณฑิต พบว่า มีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อ เดือน มากที่สุด คือ ร้อยละ 63.0 รองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 37.0 รายได้จากภาคเกษตรของมหบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 6,320 บาทต่อเดือน มากที่สุด 35,000 บาทต่อ เดือน และ มีรายได้จากภาคเกษตรของมหบัณฑิตเฉลี่ยคือ 12,698.42 บาทต่อเดือน

รายได้จากนอกภาคเกษตร

รายได้จากนอกภาคเกษตรของมหบัณฑิต พบว่า มีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คือ ร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

ร้อยละ 25.0 รายได้จากนอกภาคเกษตรของมหабัณฑิต น้อยที่สุด คือ 6,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด 40,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้จากนอกภาคเกษตรของมหาบัณฑิตเฉลี่ยคือ 13,305.63 บาทต่อเดือน

การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาบัณฑิต พบว่า เคยศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตร มากกว่า 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา ร้อยละ 33.0 การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา มากที่สุด คือ 7 ครั้งต่อภาคการศึกษา และการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาบัณฑิตเฉลี่ย 2.3 ครั้งต่อภาคการศึกษา

ตารางที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต

N = 29		
ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	31.0
หญิง	20	69.0
อายุ (ปี)		
≤ 25	14	48.0
> 25	15	52.0
Max = 39.0 Min = 24.0 $\bar{X} = 27.552$		
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา		
2 ปี	24	83.0
2 ½ ปี	4	14.0
3 ปี	1	3.0
Max = 3 Min = 2 $\bar{X} = 2.69$		
คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน		
ต่ำกว่า 3.49	5	17.0
3.50 – 3.59	5	17.0
3.60 – 3.69	4	14.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 29		
ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.80 – 3.89	3	10.0
3.90 – 3.99	2	7.0
4.00	2	7.0
Max = 4.00 Min = 3.42 $\bar{X} = 3.45$		
การทำงานในภาคเกษตร* (ปี) (N = 19)		
< 1 ปี	3	16.0
1 ปี	7	37.0
> 1 ปี	9	47.0
Max = 18 Min = 0.1 $\bar{X} = 4.10$		
การทำงานนอกภาคเกษตร* (ปี) (N = 16)		
< 1 ปี	7	44.0
1 ปี	3	19.0
> 1 ปี	6	37.0
Max = 5 Min = 0.2 $\bar{X} = 1.50$		
รายได้จากภาคเกษตร *(บาท/เดือน) (N = 19)		
$\leq 10,000$	12	63.0
$> 10,000$	7	37.0
Max = 35,000 Min = 6,320 $\bar{X} = 12,698.42$		
รายได้จากนอกภาคเกษตร*(บาท/เดือน) (N = 16)		
$\leq 10,000$	12	75.0
$> 10,000$	4	25.0
Max = 40,000 Min = 6,000 $\bar{X} = 13,305.63$		
การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร *(ครั้ง/ภาคการศึกษา) (N = 9)		
≤ 1 ครั้ง	3	33.0
> 1 ครั้ง	6	67.0
Max = 7 Min = 1 $\bar{X} = 2.33$		

หมายเหตุ: *เลือกตอบน้อยกว่า 24 คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต ประกอบด้วย การนำความรู้ไปใช้ในหน้าที่ความรับผิดชอบ การนำความรู้ไปใช้ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น และการนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อ ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบของมหาบัณฑิต พบว่า มหาบัณฑิต ระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับมาก ร้อยละ 44.8 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.6 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.8 และ มีความคิดเห็นในระดับน้อยเท่ากับระดับน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่นของมหาบัณฑิต พบว่า มหาบัณฑิตระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่นในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับมากเท่ากับระดับความคิดเห็นปานกลาง คือ ร้อยละ 31.0 รองลงมา คือ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.8 มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ และในระดับน้อยที่สุดไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อของมหาบัณฑิต พบว่า มหาบัณฑิต ระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับน้อย โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับน้อยเท่ากับระดับความคิดเห็นมาก คือ ร้อยละ 27.6 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.2 มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 17.2 และ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

N = 29

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ระดับความคิดเห็นของมหาบัณฑิต						$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
	(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบ	1 (3.4)	1 (3.4)	8 (27.6)	13 (44.8)	6 (20.8)	29 (100.0)	3.76	นำไปใช้มาก
2. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ใน การเป็นวิทยากรเผยแพร่ ความรู้แก่ผู้อื่น	0 (0.0)	5 (17.2)	9 (31.0)	9 (31.0)	6 (20.8)	29 (100.0)	3.55	นำไปใช้มาก
3. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อ	5 (17.2)	8 (27.6)	7 (24.2)	8 (27.6)	1 (3.4)	29 (100.0)	2.72	นำไปใช้ปานกลาง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร และด้านเนื้อหาของหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิต อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 34.5 และควรปรับปรุงมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิต อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 41.4 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 31.0 และเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 6.9 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริม

และพัฒนากฤษฎีการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิต อยู่ในระดับ เหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 31.0 และเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อเพิ่มศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและ พัฒนากฤษฎีการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชน มีความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ดังแสดงในตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ใน กลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับ เหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 41.4 รองลงมาอยู่ในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด ร้อยละ 31.0 ระดับเหมาะสมมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นใน ระดับควรปรับปรุงมาก และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนด จำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ในกลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต มีความเหมาะสม ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ดังแสดงในตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่ น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของ มหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 48.3 รองลงมาอยู่ในระดับควร ปรับปรุงมาก ร้อยละ 27.6 ระดับควรปรับปรุงมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มี ผู้แสดงความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุด และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของ หลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมปานกลาง

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด	รวม		
	(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร	1 (3.4)	3 (10.3)	10 (34.5)	11 (37.9)	4 (13.8)	29 (100.0)	3.48	เหมาะสมมาก
2. เพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	3 (10.3)	3 (10.3)	9 (31.0)	12 (41.4)	2 (6.9)	29 (100.0)	3.24	เหมาะสมปานกลาง
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน	2 (6.9)	6 (20.7)	11 (37.9)	9 (31.0)	1 (3.4)	29 (100.0)	3.03	เหมาะสมปานกลาง

ดังแสดงในตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 69.0 รองลงมาอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 17.2 ระดับควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมาก

ดังแสดงในตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 37.9 รองลงมาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 31.0 ระดับเหมาะสมมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาค การศึกษามีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้าน เนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001511 สารัตถทางการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 57.1 ควรปรับปรุง มาก น้อยที่สุด ร้อยละ 3.6 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001511 สารัตถทางการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้าน เนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางและมาก เท่ากัน ที่ร้อยละ 38.5 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.7 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

N = 29

โครงสร้างของหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
	ควรปรับปรุง มากที่สุด	ควรปรับปรุง มาก	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม มาก	เหมาะสม มากที่สุด	รวม		
	(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
1. การกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ในกลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต	9 (31.0)	0 (0.0)	12 (41.4)	7 (24.1)	1 (3.4)	29 (100.0)	3.00	เหมาะสมปานกลาง
2. การกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และ ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต	1 (3.4)	8 (27.6)	14 (48.3)	6 (20.7)	0 (0.0)	29 (100.0)	2.86	เหมาะสมปานกลาง
3. การกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต	0 (0.0)	1 (3.4)	3 (10.3)	20 (69.0)	5 (17.2)	29 (100.0)	4.00	เหมาะสมมาก
4. การกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา	2 (6.9)	6 (20.7)	11 (37.9)	9 (31.0)	1 (3.4)	29 (100.0)	3.41	เหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางและมากที่สุด มากที่สุดเท่ากัน ที่ร้อยละ 36.4 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 9.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 45.0 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 10.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 80.0 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 20.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมานี้ และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 57.9 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 11.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา

001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 37.5 ควรปรับปรุงมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 12.5 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมาก และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มาก ถึงมากที่สุด เท่ากัน ที่ร้อยละ 26.7 ควรปรับปรุงมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 6.6 และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 45.0 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 5.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 100 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับอื่นๆ ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 66.7 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 33.3 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับอื่นจากที่กล่าวมา และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001554 การผลิตสื่อดิจิทัลอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 43.8 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 6.3 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และเหมาะสมมากที่สุด เท่ากัน ที่ร้อยละ 32.1 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มากที่สุด ร้อยละ 39.1 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 13.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา

001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 50.0 เหมาะสมปานกลางและมาก เท่ากัน ที่ร้อยละ 25.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001597 สัมมนา อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 51.7 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 6.9 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001597 สัมมนา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001598 ปัญหาพิเศษอยู่ในระดับเหมาะสมมากและมากที่สุด ร้อยละ 40.0 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 20.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001598 ปัญหาพิเศษ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001599 วิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 55.2 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 13.8 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001599 วิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					รวม	$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
			ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. 001511 สารัตถะทางการส่งเสริม	28 (96.6)	1* (3.4)	0 (0.0)	1 (3.6)	7 (25.0)	16 (57.1)	4 (14.3)	28 (100)	3.82	เหมาะสมมาก
2. 001512 การบริหารและการจัดการ งานส่งเสริมการเกษตร	26 (89.7)	3* (10.3)	0 (0.0)	2 (7.7)	10 (38.5)	10 (38.5)	4 (15.4)	26 (100)	3.62	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					รวม	$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
	เลขเรียน	ไม่เลขเรียน	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
			จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
3. 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทางการเกษตร	11 (37.9)	18 (62.1)	0 (0.0)	1 (9.1)	4 (36.4)	2 (18.2)	4 (36.4)	11 (100)	3.82	เหมาะสมมาก
4. 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ในงานส่งเสริม	20 (69.0)	9 (31.0)	0 (0.0)	4 (20.0)	2 (10.0)	9 (45.0)	5 (25.0)	20 (100)	3.75	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					— X	การตีความค่าเฉลี่ย	
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ควรปรับปรุง		เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			รวม
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อ การส่งเสริม	5 (17.2)	24 (82.8)	0 (0.0)	1 (20.0)	4 (80.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (100)	2.80	เหมาะสมปานกลาง
6. 001531 การพัฒนาการเกษตร และสังคมเกษตร	27 (93.1)	2* (6.9)	0 (0.0)	3 (11.1)	5 (18.5)	14 (51.9)	5 (18.5)	27 (100)	3.78	เหมาะสมมาก
7. 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตร เพื่อ การส่งเสริม	8 (27.6)	21 (72.4)	1 (12.5)	0 (0.0)	2 (25.0)	3 (37.5)	2 (25.0)	8 (100)	3.63	เหมาะสมมาก
8. 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรใน งานส่งเสริม	15 (51.7)	14 (48.3)	1 (6.6)	2 (13.3)	4 (26.7)	4 (26.7)	4 (26.7)	15 (100)	3.53	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					รวม	— X	การตีความค่าเฉลี่ย
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
			จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
9. 001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มใน ทรัพยากรเกษตร	0 (0.0)	29 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	**
10. 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศการเกษตร	20 (69.0)	9* (31.0)	0 (0.0)	1 (5.0)	7 (35.0)	9 (45.0)	3 (15.0)	20 (100)	3.70	เหมาะสมมาก
11. 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อ ถ่ายทอดเทคโนโลยี	0 (6.9)	27 (93.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (100)	3.00	เหมาะสมปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					รวม	— X	การตีความค่าเฉลี่ย
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
12. 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม	3 (10.3)	26 (89.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (33.3)	0 (0.0)	2 (66.7)	3 (100)	4.33	เหมาะสมมากที่สุด
13. 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล	16 (55.2)	13 (44.8)	0 (0.0)	1 (6.3)	7 (43.8)	5 (31.3)	3 (18.8)	16 (100)	3.63	เหมาะสมมาก
14. 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริม การเกษตร	28 (96.6)	1* (3.4)	0 (0.0)	2 (7.1)	9 (32.1)	8 (28.6)	9 (32.1)	28 (100)	3.86	เหมาะสมมาก
15. 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริม การเกษตร	23 (79.3)	6* (20.7)	0 (0.0)	3 (13.0)	5 (21.7)	6 (26.1)	9 (39.1)	23 (100)	3.91	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

N = 29

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	รายวิชาที่เรียน		ระดับความคิดเห็น					รวม	— X	การตีความค่าเฉลี่ย
	เลขเรียน	ไม่เลขเรียน	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม			
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
			(1 คะแนน)	(2 คะแนน)	(3 คะแนน)	(4 คะแนน)	(5 คะแนน)			
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
16. 001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทาง ส่งเสริมการเกษตร	0 (0.0)	29 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0	**
17. 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริม การเกษตร	8 (27.6)	21 (72.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (25.0)	2 (25.0)	4 (50.0)	8 (100)	4.25	เหมาะสมมากที่สุด
18. 001597 สัมมนา	29 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (6.9)	15 (51.7)	7 (24.1)	5 (17.2)	29 (100)	3.52	เหมาะสมมาก
19. 001598 ปัญหาพิเศษ	5 (17.2)	24 (82.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (20.0)	2 (40.0)	2 (40.0)	5 (100)	4.20	เหมาะสมมาก
20. 001599 วิทยานิพนธ์	29 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (13.8)	9 (31.0)	16 (55.2)	29 (100)	4.41	เหมาะสมมากที่สุด

หมายเหตุ: * เป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้คำตอบ

** เป็นวิชาที่ไม่เปิดให้ลงทะเบียนเรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

การวัดตัวแปร

โดยแบ่งค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ควรปรับปรุงมากที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ควรปรับปรุงมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร พบว่า

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ที่ 3.25 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร อยู่ที่ 3.32 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร อยู่ที่ 3.75 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	$\bar{X}$	การตีความค่าเฉลี่ย
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.25	เหมาะสมปานกลาง
ด้านโครงสร้างของหลักสูตร	3.32	เหมาะสมปานกลาง
ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	3.75	เหมาะสมมาก

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

สำหรับปัญหาของการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรนั้น ประกอบด้วย จำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไป จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป และปัญหาอื่นๆคือการใช้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทยในการสอน

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของมหาบัณฑิต คือ จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป คิดเป็น ร้อยละ 58.6 รองลงมา คือ ปัญหาในเรื่องของจำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 24.1 เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย ร้อยละ 10.3 และในเรื่องของความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน กับ ปัญหาอื่นๆคือการใช้คำศัพท์เทคนิคให้เป็นภาษาต่างประเทศ มีปัญหาเพียงร้อยละ 3.5 ส่วนปัญหาของจำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไปนั้น ไม่ปรากฏว่ามีผู้เลือกปัญหาในข้อนี้

สำหรับข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรนั้น ประกอบด้วย เรื่องของ การควรเพิ่มวิชาให้นิสิตเลือกเรียนมากขึ้น ควรหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ควรลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติร่วมกับภาครัฐบาลและเอกชนมาก

ขึ้น ควรมิวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์ และ ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษาดูงานให้มากขึ้น

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับปัญหาของการเรียนการสอนในหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

N = 29		
ปัญหาของการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน	7	24.1
2. มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน	1	3.5
3. เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย	3	10.3
4. จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไป	0	0.0
5. จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป	17	58.6
6. ใช้คำศัพท์เทคนิคให้เป็นภาษาต่างประเทศ	1	3.5
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มีมหาบัณฑิตเสนอแนะว่า ควรเพิ่มวิชาให้บัณฑิตเลือกเรียนมากขึ้น มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ การที่ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชนมากขึ้น ร้อยละ 31.0 ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ร้อยละ 20.8 ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษาดูงานให้มากขึ้น ร้อยละ 6.9 ส่วนการหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกันนั้น มีเพียง ร้อยละ 3.4 สำหรับการลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้นและ ควรมิวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์ นั้น ไม่มีผู้เสนอแนะในเรื่องดังกล่าว ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

N = 29

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรเพิ่มวิชาให้นิสิตเลือกเรียนมากขึ้น	11	37.9
2. ควรหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน	1	3.4
3. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ได้	6	20.8
4. ควรลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต	0	0.0
5. ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น	0	0.0
6. ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น เช่น ร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐบาลและเอกชน	9	31.0
7. ควรมีวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์	0	0.0
8. ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษา ดูงานให้มากขึ้น	2	6.9
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 7 – 8 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

ปัญหามหาบัณฑิตที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน

มหาบัณฑิตเสนอว่า ควรเปิดวิชาตามความต้องการของกระแสดตลาดแรงงาน เนื่องจากว่า วิชาหลักๆ ของส่งเสริมการเกษตรนั้น มีอยู่ในตัวบทเรียนอยู่แล้ว ถ้าเสริมวิชาที่เข้ากับยุคปัจจุบัน ทันสมัย ก็น่าจะเป็นทางเลือกให้กับนิสิตที่จะได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และเนื่องจากนิสิตมหาบัณฑิตของภาควิชาส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่เพิ่งจบใหม่ ที่ไม่ได้มีงานที่รองรับ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการที่ลามาเรียนนั้นจะเห็นได้ว่ามีงานที่รองรับอยู่แล้ว วิชาเรียนเกี่ยวกับส่งเสริมจึงเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ แต่

นิสิตที่จบใหม่ในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า ดังนั้นวิชาที่เปิดตามความต้องการของตลาดจึงเป็นการเปิดโอกาสให้กับนิสิตในการทำงานต่อไป

และการเปิดวิชาในการที่จะให้นิสิตเลือกเรียนนั้น มีจำนวนน้อย คือความต้องการของมหาวิทยาลัยนั้นเห็นว่า ภาควิชาควรเปิดวิชาให้นิสิตเลือกเรียนในแต่ละภาคการศึกษาไว้ตลอดอยู่แล้ว ซึ่งการที่จะมีนิสิตเลือกเรียนในวิชานั้นหรือไม่ หรือวิชาที่มีจำนวนผู้เรียนไม่ถึง 5 คน แล้วรายวิชานั้นเปิดให้เรียนไม่ได้ ก็เป็นเรื่องที่นิสิตยอมรับตามระเบียบของมหาวิทยาลัยได้อยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงบางรายวิชานิสิตไม่มีโอกาสได้เลือกเรียนเลย เพราะวิชานั้นไม่ได้เปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนตั้งแต่ต้น ความเห็นของมหาวิทยาลัยจึงเห็นว่า รายวิชาควรเปิดไว้ทุกภาคการศึกษา ซึ่งจะมีวิชาไหนที่ภาควิชาจะเสนอนั้นก็ให้เป็นไปตามความถนัดของอาจารย์ที่จะเสนอรายวิชาออกมา ซึ่งจาก (ตารางที่ 9) เป็นข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและยังไม่ได้เปิด และการที่จะเลือกเรียนในแต่ละวิชาและแต่ละภาคการศึกษานั้นควรจะเป็นไปตามความต้องการของนิสิตเองในการที่จะเลือกเรียน

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยยังเห็นว่า ควรจะเปิดโอกาสให้นิสิตสามารถที่จะเลือกเรียนวิชาเองได้ ทั้งนี้เพราะความต้องการของมหาวิทยาลัยในความสนใจหรือเลือกเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์นั้นต่างกัน ทั้งนี้ในบางรายวิชาจึงต้องเรียนจากของภาควิชาอื่นที่มีความเชี่ยวชาญ เพราะแต่ละภาควิชามีจุดเด่นเป็นของตัวเอง ดังนั้นการสนับสนุนให้นิสิตเลือกวิชาเอง จึงทำให้นิสิตสามารถเรียนในสิ่งที่ตัวเองต้องการได้

มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน

จากข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัย ที่เห็นว่า วิชา 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม และ 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล มีความซ้ำซ้อนกัน มหาวิทยาลัยได้เสนอว่าควรจะรวม 2 วิชา ที่มีจุดมุ่งหมายในการผลิตสื่อเหมือนกัน รวม 2 วิชา ให้เป็นวิชาเดียวแล้วให้เจาะลึกลงไปเลย

เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย

เนื้อหา หลักการและทฤษฎีของแต่ละวิชาที่เป็นอยู่เดิม คืออยู่แล้ว แต่ควรจะต้องมีการปรับหรือเพิ่มเติมหรือสอดแทรกข้อมูลปัจจุบันเข้าไปในการเรียนเพื่อยกตัวอย่างให้เห็นภาพจริง เพราะเหตุการณ์หรือข่าวสารที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอด เพราะในบางวิชาอย่าง วิชาบริหารและการจัดการต้องอาศัยประสบการณ์ เหตุการณ์ และความเป็นจริงของภายนอกเข้ามาในเนื้อหา

จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป

จากข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยเห็นว่า มีจำนวน 5 รายวิชา ที่ควรจะต้องจัดให้มีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งในที่นี้ไม่จำเป็นต้องไปปฏิบัติหรือฝึกงาน แต่อาจจะเป็นการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานนั้นมาพูดคุยหรืออธิบาย หรือ มีตัวอย่างภาพมาให้ได้ดู เพื่อประกอบการอธิบายการเรียนการสอนให้เข้าใจและเห็นภาพได้ง่ายยิ่งขึ้น และควรจะเป็นทั้งของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการเปรียบเทียบ และ 5 รายวิชาที่มหาวิทยาลัยเสนอแนะ คือ

การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร : เชิญผู้ที่ทำงานทางด้านนี้ของหน่วยงานภาครัฐ อย่างฝ่ายบริหาร ของกรมส่งเสริมการเกษตร และฝ่ายบริหารของหน่วยงานเอกชน อย่าง บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ มาพูดคุยถึงการทำงานให้นิสิตได้ฟัง

การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม : เป็นการศึกษาดูงานของภาครัฐ เช่น ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร กลุ่มแม่บ้าน สำหรับภาคเอกชน เช่น มูลนิธิต่างๆ

การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร : เป็นการศึกษาดูงานหรือฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ร่วมกับเกษตรกร เกษตรตำบล โครงการหลวง

การผลิตสื่อดิจิทัล : เป็นการศึกษาดูงานหรือฝึกปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เช่น สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ หรือบริษัทเอกชนที่ผลิตสื่อรายการวิทยุและโทรทัศน์

และระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร : เป็นการจัดกลุ่มจำลองให้นิสิตลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อยๆ

ควรสอดแทรกศัพท์เทคนิคที่เป็นภาษาต่างประเทศในการสอนแต่ละวิชา

ข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยเห็นว่า ในรายวิชาที่เปิดสอนอาจารย์ควรสอดแทรกศัพท์เทคนิคที่เป็นภาษาต่างประเทศในการสอนแต่ละวิชาเพิ่มเติมบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจคำศัพท์ที่ใช้เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตรโดยตรง

จากตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยเรื่องของรายวิชาที่มหาวิทยาลัยเสนอแนะว่าควรสร้างขึ้นมาใหม่ มี 3 รายวิชา คือ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในงานส่งเสริม คิดเป็น ร้อยละ 50.0 ทักษะในการพูด และสื่อสาร และการวิเคราะห์ชุมชน ร้อยละ 25.0

ตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม การเกษตร

รายวิชาที่ควรสร้างขึ้นมาใหม่	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะในการพูดและสื่อสาร	1	25.0
2. เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในงานส่งเสริม	2	50.0
3. การวิเคราะห์ชุมชน	1	25.0
รวม	4	100.0

ซึ่งจากข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยที่เสนอว่า มี 3 รายวิชา ที่ควรสร้างขึ้นมาใหม่นั้น มหาวิทยาลัยให้รายละเอียดจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1. แผนการสอน(Course Syllabus) วิชาทักษะในการพูดและสื่อสาร

1. ชื่อวิชา ทักษะในการพูดและสื่อสาร

จำนวน 3 หน่วยกิต

2. เนื้อหาวิชา (Course Description)

หลักการพูดและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตรต่างๆ

3. จุดประสงค์ของวิชา

1. เพื่อให้ผู้ศึกษาวิชานี้สามารถสื่อสารและให้ความรู้การเกษตรให้มีประสิทธิภาพที่สุด โดยให้สามารถติดต่อกับเกษตรกรเป็นรายบุคคลได้ตลอดจนเน้นหนักการติดต่อเผยแพร่ความรู้กับ กลุ่มเกษตรกรในลักษณะมวลชนด้วยเนื้อหาวิชา
2. เข้าใจพื้นฐานความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่รับสาร
3. ทราบความแตกต่างของระดับการศึกษา วิทยุฒิ การใช้ภาษา และวัฒนธรรม ฯลฯ ที่จะ เป็นแนวสื่อสารกับ เกษตรกรให้เกิดความสนใจ และเข้าใจได้อย่างซาบซึ้งมากที่สุด

4. ทราบจรรยาบรรณในการสื่อสารแต่ละวิธี รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องสื่อ ให้ถูกต้อง และเหมาะสม

4. หัวข้อวิชา (Course Outline)

1. ศิลปะการใช้ภาษาให้เหมาะกับงานทางการเกษตร
2. กลยุทธ์การพูดและสื่อสารเพื่อการพัฒนาองค์กร
3. เทคนิคในการปรับช่องว่างเพื่อการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร
4. การเตรียมเพื่อเป็นนักสื่อสารที่ดี
5. เทคนิคการสื่อสารเพื่อดึงดูดผู้ฟัง
6. เทคนิคการพูดและสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วม
7. การพูดและการสื่อสารแบบมีอาชีพ
8. กลยุทธ์การวางแผนสื่อเพื่อการจัดการงานส่งเสริมเกษตร
9. กลยุทธ์การออกแบบสารและการเขียนงานส่งเสริม
10. การเลือกสื่อกับสังคมเกษตรในแต่ละระดับ
11. จรรยาบรรณในการพูดและสื่อสารเพื่องานทางการเกษตร

5. วิธีการสอน

1. การบรรยายของผู้สอน
2. ผู้เขียนนำเนื้อหาไปปฏิบัติแล้วนำมาวิจารณ์ – ปรับปรุง
3. ผู้สอน – ผู้เรียน ถามและตอบคำถามและอภิปรายร่วมกัน

6. อุปกรณ์สื่อการสอน

1. โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ Chart แผ่นใส เป็นต้น
2. เอกสารประกอบคำบรรยาย

7. เอกสารอ่านประกอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร สมาคมส่งเสริมการเกษตรแห่งประเทศไทย. 2539. **นักส่งเสริมการเกษตรที่สังคมไทยต้องการ**. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

��หรี นฤทุม. 2545. **การพูดและการเขียนในงานส่งเสริม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์ .2546. **กลยุทธ์การพูดให้ประสบความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: สำนักอ่าน

ประยูร อุดมเสียง. 2542. การเขียนในงานส่งเสริมการเกษตร. ขอนแก่น: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจิตร อาวะกุล. 2523. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา หลักการพูดในที่สาธารณะ.

กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร อาวะกุล. 2545. เพื่อการพูด การฟัง และการประชุมที่ดี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

สุจิต เพียรชอบ . 2539. ศิลปะการใช้ภาษา . กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. แผนการสอน(Course Syllabus) วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในงานส่งเสริม

1. ชื่อวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในงานส่งเสริม

จำนวน 3 หน่วยกิต

2. เนื้อหาวิชา (Course Description)

การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการส่งเสริมการเกษตร การประมวลผลข้อมูล หลักการการนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้ในปัจจุบันมาประยุกต์ ใช้กับงานทางส่งเสริมการเกษตร การค้นคว้าหาข้อมูลและการส่งข่าวสารข้อมูลการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการวิเคราะห์และประเมินผลในการนำโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ มาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

3. จุดประสงค์ของวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการในงานส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยม ใช้ในปัจจุบันมาประยุกต์ใช้กับงานทางส่งเสริมการเกษตร

4. หัวข้อวิชา (Course Outline)

1. การศึกษาเฉพาะทางเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศในขอบเขตของแวดวงการเกษตร
2. กฎหมายและจรรยาบรรณสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. การแสวงหาความรู้บนอินเทอร์เน็ต
4. การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต
5. สังคมบนอินเทอร์เน็ต

6. การจัดการและการทำงานข้อมูล
7. การจัดการประสิทธิภาพของระบบและความปลอดภัยของข้อมูล
8. ลักษณะและประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้
9. หลักการและแนวทางการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้
10. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้
11. ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของโปรแกรมสำเร็จรูปกับงานส่งเสริม
12. การสร้างสรรค์และการผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาการเกษตร
13. ทิศทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานส่งเสริม
14. การปรับตัวของเทคโนโลยีสารสนเทศให้เข้ากับหน่วยงานทางการเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชน
15. หลักการต่างๆของการออกแบบสื่อให้เหมาะกับงาน

5. วิธีการสอน

1. การบรรยายของผู้สอน
2. ฝึกปฏิบัติใช้คอมพิวเตอร์ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์และการใช้โปรแกรมประยุกต์กับงานสำนักงาน งานเอกสารสิ่งพิมพ์ งานถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้ฐานข้อมูลทางการเกษตรตลอดจนการส่งข่าวสารข้อมูล โดยทำการฝึกในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของภาควิชาฯ
3. ทำรายงานผลการปฏิบัติงานในการใช้โปรแกรมประยุกต์ รวมถึงการออกแบบสื่อแบบต่างๆ

6. อุปกรณ์สื่อการสอน

1. สื่อทัศนูปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ แผ่นโปรแกรมประยุกต์ เป็นต้น
2. เอกสารประกอบคำบรรยาย

7. เอกสารอ่านประกอบ

- ประพจน์ สุขมานนท์. 2537. **ระบบฐานข้อมูล Progress**. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ. 2528. **สื่อประสม**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรทิพย์ เย็นจะบก. 2548. **เอกสารประกอบการสอนหลักนิเทศศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนตรี ดวงจิโน. 2546. **เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. สงขลา:

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
 ยืน ภู่วรรณ และ ชัยยงค์ วงศ์ชัยสุวัฒน์. [ม.ป.พ.], [253-]. เทคโนโลยีสารสนเทศ:
 บทบาทและความจำเป็น. กรุงเทพฯ
 สุรัตน์ ตรีสุกต. 2549. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สวนสุนันทา.

3. แผนการสอน (Course Syllabus) วิชาการวิเคราะห์ชุมชน

1. ชื่อวิชา การวิเคราะห์ชุมชน

จำนวน 3 หน่วยกิต

2. เนื้อหาวิชา (Course Description)

ความสำคัญของการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน ระบบการทำฟาร์ม ระบบนิเวศเกษตร การวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน แนวทางและขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน การประเมินสถานะชุมชนอย่างเร่งด่วน การใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชนในงานส่งเสริมการเกษตร

3. จุดประสงค์ของวิชา

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน

4. หัวข้อวิชา (Course Outline)

1. พื้นที่และชุมชน คืออะไร
2. โครงสร้างและองค์ประกอบของพื้นที่และชุมชน
3. ขอบเขตและโครงสร้างของพื้นที่และชุมชน
4. ทฤษฎีและแนวคิดของการมีส่วนร่วม
5. องค์การท้องถิ่นและการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
6. วิธีการศึกษาพื้นที่และชุมชน วิธีการประเมินสถานะชุมชนอย่างเร่งด่วน
7. เทคนิค วิธีและรูปแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่ เทคนิคการทำงานแบบมีส่วนร่วม
8. การประยุกต์ใช้ PRA ในกระบวนการพัฒนาชุมชน
9. ขั้นตอนการประเมินสถานะชุมชนอย่างเร่งด่วน
10. ตัวอย่างพื้นที่และชุมชน
11. ปฏิบัติการลงพื้นที่

5. วิธีการสอน

1. การบรรยายของผู้สอน
2. ผู้เขียนนำเนื้อหาไปปฏิบัติแล้วนำมาวิจารณ์ – ปรับปรุง
3. ผู้สอน – ผู้เรียน ถามและตอบคำถามและอภิปรายร่วมกัน

6. อุปกรณ์สื่อการสอน

1. โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ Chart แผ่นใส เป็นต้น
2. เอกสารประกอบคำบรรยาย

7. เอกสารอ่านประกอบ

โสมิต ปิ่นเปี่ยมรัษฎ์, อมร อนันตชัย, สมศักดิ์ สุระวดี, ปัญญา พิรุณรัศมี .2532. การ
บริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
ศุภชัย ยาวะประภาส, ไตรรัตน์ โกศลภากรณ์ และปรัชญา เวสารสิน. 2530. การบริหาร
แผนงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นและชนบท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

สุจินต์ สิมารักษ์ และสุเกศินี สุภธีระ.2530. คู่มือการประเมินสถานะชนบทอย่างเร่งด่วน
โครงการวิจัยระบบการทำฟาร์ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Chambers, R.1992. **Rural : Rapid, relaxed and participatory discussion** .Brington:
University of Sussex, Institute of Development Studies.

Proceeding of the International Conference on Rapid Rural Appraisal .1985.

Khon kaen: University,Siriphan Press Khon Kaen, Thailand.

จากตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตร มหาบัณฑิตได้ให้ความเห็นว่า มี 2 รายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน คือ 001553 สื่อ
ประสมเพื่อการส่งเสริมและ 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล นอกจากนี้ มหาบัณฑิตได้เสนอแนะว่า
รายวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
ร่วมในงานส่งเสริม 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล
และ 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของ
ภาครัฐ อาทิเช่น กรมต่างๆของราชการ อบต.และกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานทาง
เกษตรและชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานของเอกชน ฝ่ายเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ บริษัท
เจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) และหน่วยงานอิสระ อย่าง NGO ให้มากขึ้น

ตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร	วิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน (N = 1) จำนวน (ร้อยละ)	วิชาที่จัดให้มีการฝึกปฏิบัติ (N = 9) จำนวน (ร้อยละ)	หน่วยงานที่ควรร่วมมือด้วย
1. 001511 สารัตถะทางการส่งเสริม			
2. 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร		✓ 1 (11.05)	บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี)
3. 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร			
4. 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม		✓ 3 (33.3)	กรมต่างๆของราชการ และ NGO หน่วยงานทางเกษตรและชุมชนท้องถิ่น
5. 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม			
6. 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร		✓ 2 (22.3)	อบต.และกรมส่งเสริมการเกษตร
7. 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริม			
8. 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม			
9. 001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร			
10. 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร			
11. 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เนื้อหาของวิชาในหลักสูตร	วิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน	วิชาที่จัดให้มีการฝึกปฏิบัติ	หน่วยงานที่ควรร่วมมือด้วย
	(N = 1) จำนวน (ร้อยละ)	(N = 9) จำนวน (ร้อยละ)	
12. 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม	✓ * 0.5 (50.0)		
13. 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล	✓ * 0.5 (50.0)	✓ 2 (22.3)	ฝ่ายเทคโนโลยีของหน่วยงาน
14. 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร		✓ 1 (11.05)	กรมต่างๆของราชการ
15. 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร			
16. 001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร			
17. 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร			
18. 001597 สัมมนา			
19. 001598 ปัญหาพิเศษ			
20. 001599 วิทยานิพนธ์			
หมายเหตุ: * ผู้ตอบคนเดียว			

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (independent variables) ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิต 8 ด้าน ได้แก่ 1) อายุ 2) ระยะเวลาการศึกษา 3) คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน 4) การทำงานในภาคการเกษตร 5) การทำงานนอกภาคเกษตร 6) รายได้จากภาคเกษตร 7) รายได้จากนอกภาคเกษตร 8) การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวแปรตาม (dependent variables) ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร 3 ด้าน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) โครงสร้าง 3) เนื้อหาของหลักสูตร

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังแสดงในตารางที่ 11 มีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับข้อมูลพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิต ด้าน อายุ ระยะเวลาการศึกษา คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน การทำงานในภาคการเกษตร การทำงานนอกภาคเกษตร รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีเพียง 1 ปัจจัย คือ การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .753 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

ปัจจัยที่มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีเพียง 1 ปัจจัย คือ การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .846 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .420 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .448 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ตัวแปรอิสระ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร		
	ด้านวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร	ด้านโครงสร้างของหลักสูตร	ด้านเนื้อหาของหลักสูตร
ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหาวิทยาลัย			
อายุ	-.155	.032	-.216
ระยะเวลาการศึกษา	.240	-.324	-.336
คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน	.087	.097	-.044
การทำงานในภาคเกษตร	-.154	-.102	-.092
การทำงานนอกภาคเกษตร	-.084	.041	-.072
รายได้จากภาคเกษตร	.085	-.436	-.096
รายได้จากนอกภาคเกษตร	.071	-.431	-.345
การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร	.498	.753*	.846*
การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	.420*	.448*	-.125

หมายเหตุ: มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาผลการทดสอบสมมติฐานนั้น พบว่า มีตัวแปรต้น 2 ตัว คือ การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ทั้งนี้จากการพิจารณาผลการทดสอบสมมติฐานนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกันกับงานวิจัยของ กานดา ลือสุทธิวิบูลย์ (2523) สุรพล ไมวงษ์ (2536) และ สุธิรา ทรัพย์เจริญ (2544) เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวมีการเลือกกลุ่มของประชากร และ ตัวแปรต้น ที่ใกล้เคียงกันกับการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัย ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร แสดงให้เห็นว่ามหาบัณฑิตยังคงต้องการให้มีการจัดหลักสูตรการเรียนที่มีการทำวิทยานิพนธ์ควบคู่ไปกับการเรียนของเนื้อหารายวิชาในชั้นเรียน แต่สิ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือในเรื่องของความทันสมัยของหลักสูตร การจัดให้มีวิชาเรียนที่หลากหลาย และจัดให้มีชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

นอกจากนี้การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต พบว่า มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และ โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งในความคิดเห็นของมหาบัณฑิตที่มีต่อ วัตถุประสงค์ และ โครงสร้างของหลักสูตร นั้นเห็นว่าจะมีความเหมาะสมปานกลาง และเมื่อพิจารณาในส่วนของวัตถุประสงค์นั้น เป็นการเน้นรายละเอียดครอบคลุมและรองรับในส่วนองภาคเกษตรมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามหาบัณฑิตก็ยังต้องการให้เน้นเนื้อหาวิชาที่นอกเหนือไปจากการเกษตร เพื่อที่จะได้เป็นการขยายโอกาสและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพให้หลากหลายกว่านี้ไม่เฉพาะเพียงแต่ทางด้านเกษตรในส่วนองราชการเท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิต 2) ศึกษาการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหบัณฑิต 3) สอบถามความคิดเห็นของมหบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิต การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร และ 5) ศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของมหบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร โดยเก็บข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของมหบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ที่เข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 และสำเร็จการศึกษา ภายในปีการศึกษา 2549 จำนวน 29 ราย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ และ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนค่าสถิติเชิงอนุมานที่ใช้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (pearson product moment correlation coefficient) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิตและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ปัจจัยพื้นฐานบางประการของมหบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

เพศของมหบัณฑิต เป็นเพศชายร้อยละ 31 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 69 จะเห็นได้ว่ามหบัณฑิตที่ได้จากแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ในสัดส่วนที่แตกต่างกัน

อายุของมหบัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 52.0 รองลงมา คืออายุน้อยกว่าและเท่ากับ 25 ปี ร้อยละ 48.0 มหบัณฑิตที่มีอายุน้อยที่สุด 24 ปี อายุมากที่สุด 39 ปี อายุเฉลี่ย เท่ากับ 27.55 ปี

ระยะเวลาที่มหำบัณฑิตใช้ในการศึกษา พบว่า มหำบัณฑิตใช้เวลาในการศึกษา 2 ปีมากที่สุด ร้อยละ 83.0 มหำบัณฑิตใช้เวลาในการศึกษาน้อยที่สุด 2 ปี มากที่สุด 3 ปี และใช้เวลาในการศึกษาเฉลี่ย 2.69 ปี

คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนของมหำบัณฑิต พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนอยู่ในช่วง 3.70 – 3.79 มากที่สุด ร้อยละ 28.0 คะแนนผลการเรียนของมหำบัณฑิตน้อยที่สุด คือ 3.42 มากที่สุด 4.00 และ คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนโดยเฉลี่ย คือ 3.45

การทำงานในภาคเกษตรของมหำบัณฑิต พบว่า มหำบัณฑิตเคยทำงานในภาคเกษตรมากกว่า 1 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 47.0 รองลงมา คือ เคยทำงานในภาคเกษตร 1 ปี ร้อยละ 37.0 และ เคยทำงานในภาคเกษตร น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 16.0 ตามลำดับ การทำงานในภาคเกษตรของมหำบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 1 เดือน มากที่สุด คือ 18 ปี และ การทำงานในภาคเกษตรโดยเฉลี่ย คือ 4.4 ปี

การทำงานนอกภาคเกษตรของมหำบัณฑิต พบว่า มหำบัณฑิตเคยทำงานนอกภาคเกษตรน้อยกว่า 1 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 44.0 รองลงมา คือ เคยทำงานนอกภาคเกษตรมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 37.0 และ เคยทำงานนอกภาคเกษตร 1 ปี ร้อยละ 19.0 ตามลำดับ การทำงานนอกภาคเกษตรของมหำบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 2 เดือน มากที่สุด คือ 5 ปี และ การทำงานในภาคเกษตรโดยเฉลี่ย คือ 1.5 ปี

รายได้จากภาคเกษตรของมหำบัณฑิต พบว่า มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คือ ร้อยละ 63.0 รองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 37.0 รายได้จากภาคเกษตรของมหำบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 6,320 บาทต่อเดือน มากที่สุด 35,000 บาทต่อเดือน และ มีรายได้จากภาคเกษตรของมหำบัณฑิตเฉลี่ยคือ 12,698.42 บาทต่อเดือน

รายได้จากนอกภาคเกษตรของมหำบัณฑิต พบว่า มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คือ ร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 25.0 รายได้จากนอกภาคเกษตรของมหำบัณฑิต น้อยที่สุด คือ 6,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด 40,000 บาทต่อเดือน และ มีรายได้จากนอกภาคเกษตรของมหำบัณฑิตเฉลี่ยคือ 13,305.63 บาทต่อเดือน

การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัย พบว่า เคยศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตร มากกว่า 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา ร้อยละ 33.0 การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด คือ 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา มากที่สุด คือ 7 ครั้งต่อภาคการศึกษา และ การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเฉลี่ย 2.3 ครั้งต่อภาคการศึกษา

ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัย ระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับมาก ร้อยละ 44.8 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.6 และ มีความคิดเห็นในระดับน้อยเท่ากับระดับน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่นของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่นในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับมากเท่ากับระดับความคิดเห็นปานกลาง คือ ร้อยละ 31.0 รองลงมา คือ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.8 มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ และในระดับน้อยที่สุดไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัย ระบุว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับน้อย โดยมีระดับความคิดเห็น ในระดับน้อยเท่ากับระดับความคิดเห็นมาก คือ ร้อยละ 27.6 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.2 และ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้าน วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร มีความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก

ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 34.5 และควรปรับปรุงมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตมหบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการเชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร มีความคิดเห็นของมหบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความคิดเห็นของมหบัณฑิต อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก ร้อยละ 41.4 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 31.0 และเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 6.9 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความคิดเห็นของมหบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีความคิดเห็นของมหบัณฑิต อยู่ในระดับ เหมาะสมปานกลาง ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ ระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 31.0 และเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีความคิดเห็นของมหบัณฑิต อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ในกลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของมหบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 41.4 รองลงมาอยู่ในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด ร้อยละ 31.0 ระดับเหมาะสมมากที่สุด

น้อยที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมาก และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ในกลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 48.3 รองลงมาอยู่ในระดับควรปรับปรุงมาก ร้อยละ 27.6 ระดับควรปรับปรุงมากที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุด และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 69.0 รองลงมาอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 17.2 ระดับควรปรับปรุงมาก ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 37.9 รองลงมาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ร้อยละ 31.0 ระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และความคิดเห็นโดยเฉลี่ย เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรในการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001511 สารัตถทางการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 57.1 ควรปรับปรุงมาก ร้อยละ 3.6

และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001511 สารัตถทางการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางและมากที่สุด เท่ากันที่ร้อยละ 38.5 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.7 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางและมากที่สุด เท่ากันที่ร้อยละ 36.4 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 9.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 45.0 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 10.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 80.0 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 20.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมานี้ และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 57.9 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 11.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 37.5 ควรปรับปรุงมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 12.5 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมาก และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มาก ถึงมากที่สุด เท่ากัน ที่ร้อยละ 26.7 ควรปรับปรุงมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 6.6 และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มากที่สุด ร้อยละ 45.0 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 5.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความ

คิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 100 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับอื่นๆ ความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 66.7 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 33.3 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับอื่นจากที่กล่าวมา และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 43.8 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 6.3 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และเหมาะสมมากที่สุด เท่ากัน ที่ร้อยละ 32.1 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 7.1 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหابัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001592 สถิติในการวิจัย

ทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มากที่สุด ร้อยละ 39.1 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 13.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อ เนื้อหาวิชา 001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อ เนื้อหาวิชา 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 50.0 เหมาะสมปานกลางและมากเท่ากัน ที่ร้อยละ 25.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อ เนื้อหาวิชา 001597 สัมมนา อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 51.7 ควรปรับปรุงมาก น้อยที่สุด ร้อยละ 6.9 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001597 สัมมนา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อ เนื้อหาวิชา 001598 ปัญหาพิเศษอยู่ในระดับเหมาะสมมากและมากที่สุด ร้อยละ 40.0 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 20.0 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001598 ปัญหาพิเศษ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อ เนื้อหาวิชา 001599 วิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 55.2 เหมาะสมปานกลาง น้อยที่สุด ร้อยละ 13.8 และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับควรปรับปรุงมากและมากที่สุด และความคิดเห็นของมหาบัณฑิตโดยเฉลี่ยที่มีต่อเนื้อหาวิชา 001599 วิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ที่ 3.25 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร อยู่ที่ 3.32 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร อยู่ที่ 3.75 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร ว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก

ปัญหาของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

สำหรับปัญหาของการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรนั้น ประกอบด้วย จำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไป จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป และปัญหาอื่นๆคือการใช้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทยในการสอน

ปัญหาส่วนใหญ่ของมหابัณฑิต คือ จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป คิดเป็น ร้อยละ 58.6 รองลงมา คือ ปัญหาในเรื่องของจำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 24.1 เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย ร้อยละ 10.3 และในเรื่องของความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน กับ ปัญหาอื่น ๆ คือ การใช้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทยในการสอน มีปัญหาเพียงร้อยละ 3.5 ส่วนปัญหาของจำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไปนั้น ไม่ปรากฏว่ามีผู้เลือกปัญหาในข้อนี้

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรของมหابัณฑิต

สำหรับข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรนั้น ประกอบด้วย เรื่องของ การควรเพิ่มวิชาให้บัณฑิตเลือกเรียนมากขึ้น ควรหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ควรลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติร่วมกับภาครัฐบาลและเอกชนมากขึ้น ควรมีวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์ และ ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษาคูงานให้มากขึ้น

ด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มีมหابัณฑิตเสนอแนะว่า ควรเพิ่มวิชาให้บัณฑิตเลือกเรียนมากขึ้น มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ การที่ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชนมากขึ้น ร้อยละ 31.0 ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ร้อยละ 20.8 ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษาคูงานให้มากขึ้น ร้อยละ 6.9 ส่วนการหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกันนั้น มีเพียง ร้อยละ 3.4 สำหรับการลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้นและ ควรมีวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์ นั้น ไม่มีผู้เสนอแนะในเรื่องดังกล่าว ตามลำดับ

ด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยเรื่องของรายวิชาที่มหابัณฑิตเสนอแนะว่าควรสร้างขึ้นใหม่ พบว่า มี 3 รายวิชาที่อยู่ในลำดับมากที่สุด คือ การจัดทำฐานข้อมูลเกษตร การฝึกงาน และเทคโนโลยีที่ใช้ในงานส่งเสริม คิดเป็น ร้อยละ 18.0 นอกจากนี้ยังมีรายวิชา ทักษะในการพูดและสื่อสาร เทคนิคการส่งเสริม การวิเคราะห์

โครงการและงบประมาณการส่งเสริมเกษตร ภาษาอังกฤษที่ใช้เกี่ยวข้องกับงานทางส่งเสริม และการวิเคราะห์ชุมชน มีเพียงร้อยละ 9.2 เท่ากันทั้ง 8 รายวิชา ตามลำดับ

ด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาบัณฑิตได้ให้ความเห็นว่ามี 2 รายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน คือ 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริมและ 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล นอกจากนี้ มหาบัณฑิตได้เสนอแนะว่า รายวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล และ 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของภาครัฐ อาทิเช่น กรมต่างๆของราชการ อบต.และกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานทางเกษตรและชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานของเอกชน ฝ่ายเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) และหน่วยงานอิสระ อย่าง NGO ให้มากขึ้น

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีเพียง 1 ปัจจัย คือ การศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .753 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

ปัจจัยที่มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ในด้านเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร มีเพียง 1 ปัจจัย คือ การศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .846 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาบัณฑิต มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .420 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของมหาวิทยาลัย มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .448 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ เป็นบวก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการพัฒนามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาในด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ควรเพิ่มวิชาให้บัณฑิตเรียนมากขึ้น รองลงมา คือ การที่ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนมากขึ้น ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ข้อเสนอแนะในด้านการรู้จุดยืนของตัวเองและเพิ่มการศึกษาคุณงานให้มากขึ้น ส่วนการหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกันนั้น สำหรับการลดจำนวนวิชาลงจากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้นและ ควรมีวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์ นั้น ไม่มีผู้เสนอแนะในเรื่องดังกล่าว

2. ควรมีการพัฒนาในด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยเรื่องของรายวิชาที่มหาวิทยาลัยเสนอแนะว่าควรสร้างขึ้นใหม่ พบว่า มี 3 รายวิชาที่อยู่ในลำดับมากที่สุด คือ การจัดทำฐานข้อมูลเกษตร การฝึกงาน และเทคโนโลยีที่ใช้ในงานส่งเสริม นอกจากนี้ยังมีรายวิชา ทักษะในการพูดและสื่อสาร เทคนิคการส่งเสริม การวิเคราะห์โครงการและงบประมาณการส่งเสริมเกษตร ภาษาอังกฤษที่ใช้เกี่ยวข้องกับงานทางส่งเสริม และการวิเคราะห์ชุมชน เท่ากันทั้ง 8 รายวิชา

3. การพัฒนาในด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยได้ให้ความเห็นว่า มี 2 รายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน คือ 001553 สื่อประสม

เพื่อการส่งเสริม และ 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้เสนอแนะว่า รายวิชา 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล และ 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติกับหน่วยงานของภาครัฐ อาทิเช่น กรมต่างๆของราชการ อบต.และกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานทางเกษตรและชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานของเอกชน ฝ่ายเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) และหน่วยงานอิสระ อย่าง NGO ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษา เรื่อง แนวทางของการจัดการหลักสูตร โดยขยายกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้นจากมหาวิทยาลัยที่จบการศึกษา เป็นอาจารย์ นักบริหารจัดการหลักสูตร และ นิสิตนักศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ ในเรื่องของการจัดการหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2527. รายงานผลการวิจัยโครงการศึกษาลักษณะการจัดระบบติดตามผลการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและวิธีการจัดปัจจัยเสริมที่เหมาะสมต่อระบบติดตามผลการใช้หลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา
- กานดา ลือสุทธีวิบูลย์. 2523. การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการวิจัยการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณา เจริญผล. 2541. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาโรงเรียนเจริญผลวิทยา เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเริญ ภาพจิตร. 2536. “สาธารณสมบัติ” เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน จำกัด
- จำรอง เงินดี. 2534. เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณพชัย มหาพิราพรณ์. 2542. ความคิดเห็นของผู้ส่งออกที่มีต่อวิธีการ Benchmarking. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระ ทองยี่สุน. 2530. การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 – 2528 ในทัศนะของตนเองและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีารัง บัวศรี. 2532. **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อรุณลาดพร้าว.

นงเยาว์ อุทุมพร. 2538. **ความคิดเห็นของครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534. **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พิชญพริ้นต์

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2547. **การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 11-12**. กรุงเทพมหานคร: เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2547. **หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547**.

บันลือ พุกขวัน. 2534. **ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช

ปิยธิดา นิลศรี. 2538. **การประเมินการใช้หลักสูตรระดับรายวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ พุทธศักราช 2531 ปีการศึกษา 2536-2537 ของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร.

ประจักษ์ ศรีวัฒนพงศ์. 2531. **การติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ประยูร งามลีลาวาส. 2538. “ผลกระทบของการใช้ยาและสารเคมีเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสิ่งแวดล้อม”. **ประมงเศรษฐกิจ**. น. 13.

ปราณี เถกิงพล. 2515. การแนะแนวและการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

พะยอม แก้วกำเนิด. 2531. “แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร”. สารพัฒนาหลักสูตร 81 (ธันวาคม 2531): 17.

เพทาย ศิริมุสิกะ. 2547. การตัดสินใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ต่อการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพฑูรย์ ราชนาทิพย์. 2536. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเกษตร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร. 2549. คู่มือนิสิตบัณฑิตสาขาส่งเสริมการเกษตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2532. ปทานุกรมสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.

วัชร ทรัพย์มี. 2531. การแนะแนวในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

วราภรณ์ สุนาลัย. 2535. หลักสูตรและหลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: สามิตการพิมพ์

วลัญญา ฉลากบาง. 2535. จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วิจิตร ศรีสะอาด. 2525. “หลักการและวิธีการในการประเมินการสอน”. น. 8–21. ในพวงแก้ว
บุญยกร (บรรณาธิการ). การประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สังัด อุทรานันท์. 2532. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
มิตรสยาม.

สถิต วงศ์สุวรรณ. 2531. จิตวิทยาแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุง
สาสน์.

สันต์ ธรรมบำรุง. 2527. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การ
ศาสนา

สมชาย รัตนคำซุงศ์. 2542. ความคิดเห็นในการประกอบอาชีพราชการของนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2528. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรรพวุฒิ พิพัฒพันธุ์, พ.ศ. 2533. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการ
ตำรวจสันติบาล กองบัญชาการสอบสวนกลาง กรมตำรวจ ต่อสาเหตุการกระทำผิดวินัย.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุชาติ ศักดิ์ปฎิมากรณ์. 2538. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปี
การศึกษา 2529–2535. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรพล ไมวงษ์. 2536. การประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมนายอำเภอ ของวิทยาลัยการ

ปกครอง กรมการปกครอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุธรา ทรัพย์เจริญ. 2544. **ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิญา นาคศิริ. 2543. **พฤติกรรม กิจกรรมการดูแล และความคิดเห็นของนักดูแลที่มีต่อทรัพยากรนันทนาการ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตรสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุษณีย์ เย็นสบาย. 2533. **จิตวิทยาแนะแนว.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

Anonymous. 1991. **Random House Webster's College Dictionary.** New York: Random House.

Anonymous. 1996. **Webster's Collegiate Dictionary.** Massachusetts: Merriam Webster Incorporated.

Foster,C.R. 1952. **Psychology for Life Adjustment.** Chicago: American Technical Society.

Good, C. V. 1973. **Dictionary of Education.** New York: McGraw – Hill Book Co. Inc.

Hatch, R. N. and B. Steffle. 1965. **Administration of Guidance Services.** (2d ed). New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice – Hall, Inc.

Tanner, D. and L.N. Tanner. 1980. **Curriculum Development: Theory into Practice.** (2d ed.). New York: Macmillan Publishing Company.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการของมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุของท่านในขณะนี้ ปี

3. ท่านใช้เวลาจนสำเร็จการศึกษาเป็นเวลา

() 2 ปี

() 2 ½ ปี

() 3 ปี

() 3 ½ ปี

() 4 ปี

4. ท่านสำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร เมื่อปีการศึกษา
- () 2547 () 2548
- () 2549
5. ท่านสำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ด้วยคะแนนผลการเรียนเฉลี่ย =
6. ท่านเคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550
- () เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ปี
- โปรดยระบุประเภทของงาน
- () ไม่เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
7. ท่านเคยทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550
- () เคยทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ปี
- โปรดยระบุประเภทของงาน
- () ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานภายหลังสำเร็จปริญญาตรีแล้ว
8. จำนวนเงินที่ท่านได้รับจากงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550 บาท/เดือน
9. จำนวนเงินที่ท่านได้รับจากงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จนถึง พ.ศ. 2550 บาท/เดือน
10. ท่านเคยศึกษาเพิ่มเติมด้านการเกษตร นอกเหนือจากที่ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร จัดไว้ในหลักสูตร

() เคยศึกษาเพิ่มเติมด้านการเกษตร นอกเหนือจากที่ภาควิชาจัดไว้ในหลักสูตร
โปรดระบุจำนวน ครั้ง/ภาคการศึกษา

() ไม่เคยศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ภาควิชาจัดไว้ในหลักสูตร

11. ปัจจุบันนี้ท่านประกอบอาชีพอะไร

- () รับราชการ โปรดระบุ หน่วยงาน
- () ทำเอกชน โปรดระบุ หน่วยงาน
- () ทำงานรัฐวิสาหกิจ โปรดระบุ หน่วยงาน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)
- () ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิต เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โปรดกาเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ระดับการใช้ประโยชน์				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การนำไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่ความรับผิดชอบ					
2. การเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น					
3. การศึกษาต่อ					
4. อื่นๆ (ระบุ).....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของมหบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น				
	ควรปรับปรุง มากที่สุด	ควรปรับปรุง มาก	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม มาก	เหมาะสม มากที่สุด
1. เพื่อผลิตมหบัณฑิตที่มีความสามารถและพลวัตสูงในการวิเคราะห์และปฏิบัติการ เชิงบูรณาการ อันสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร					
2. เพื่อผลิตนักวิจัย นักวิชาการ และนักบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติของนักบูรณาการองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ในระดับวางแผนเชิงกลยุทธ์และเชิงนโยบายให้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน					

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ โครงสร้างของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

โครงสร้างของหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น				
	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
1. การกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิตใน กลุ่มวิชาเอกบังคับ 5 วิชา และ 15 หน่วยกิต					
2. การกำหนดจำนวนวิชาและจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าในกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 วิชา และไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต					
3. การกำหนดวิชาวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต					
4. การกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา					

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ เนื้อหาของวิชาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
1. 001511 สารัตถותทางการส่งเสริม ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และนโยบายของการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม การระบุนโยบายส่งเสริมการเกษตร บทบาทของการส่งเสริมการเกษตร การถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการเกษตร จริยธรรมนักส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมการเกษตรเปรียบเทียบ								
2. 001512 การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการบริหารและการจัดการ การบริหารองค์กรที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่มและองค์กรทางการเกษตร การสื่อสารและการเรียนรู้ในองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม องค์กร โครงสร้างองค์กรกับการส่งเสริมการเกษตร การวางแผนติดตาม และประเมินผลการบริหารและการจัดการงานส่งเสริม								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
3. 001513 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มานุษยวิทยา นิเวศวิทยาของมนุษย์ จิตวิทยา พฤติกรรมมนุษย์และองค์กร ภาวะผู้นำ การจัดการองค์ความรู้ การวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความสัมพันธ์ของทรัพยากรมนุษย์กับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร								
4. 001514 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม การเสริมสร้างพลังกลุ่ม การสื่อสารภายในกลุ่ม การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์สร้างความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ กระบวนการส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในงานส่งเสริม								
5. 001515 ภูมิปัญญาเกษตรเพื่อการส่งเสริม องค์ความรู้ท้องถิ่น นวัตกรรมทางภูมิปัญญา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเกษตร การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานส่งเสริม ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกัน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ความสัมพันธ์ของการใช้ทรัพยากรและนวัตกรรมทางภูมิปัญญา								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
กรณีศึกษาการจัดการภูมิปัญญาการเกษตรเพื่อการส่งเสริม								
6. 001531 การพัฒนาการเกษตรและสังคมเกษตร ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการพัฒนาการเกษตร วิวัฒนาการและบริบทของการเกษตร ระบบนิเวศเกษตร ระบบ การเกษตรและสิ่งแวดล้อม ระบบสังคมการเกษตร การวินิจฉัย ระบบการเกษตรและสังคมเกษตร การพัฒนาชุมชนเกษตร การ จัดการและอนุรักษ์ฐานทรัพยากรเกษตร การบริหารงาน พัฒนาการเกษตรและองค์กรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนา เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม วิทยาการสมัยใหม่และ นวัตกรรมในการพัฒนาระบบเกษตร การสื่อสารเพื่อการ พัฒนาการเกษตร ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อมต่อการพัฒนาการเกษตร								
7. 001532 เศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริม การประยุกต์ใช้ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการ ทางเศรษฐศาสตร์เกษตรเพื่อการส่งเสริม โครงสร้างเศรษฐกิจ การเกษตรของไทย อุปสงค์ อุปทานและราคาผลผลิตเกษตร นโยบายและผลกระทบของการผลิตต่อการตลาดเกษตรในและ ต่างประเทศ การจัดการการผลิตและการตลาด การจัดการ								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
การเงินและบัญชีสารสนเทศทางเศรษฐศาสตร์เกษตร และ แนวโน้มเศรษฐศาสตร์เกษตรในอนาคต								
8. 001533 การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม ทฤษฎี หลักการ แนวคิดระบบธุรกิจเกษตร โครงสร้างธุรกิจเกษตร ระบบย่อยธุรกิจเกษตร กระบวนการ การจัดการธุรกิจเกษตรในงานส่งเสริม แผนธุรกิจเกษตรในงาน ส่งเสริม การสื่อสารในการจัดการธุรกิจเกษตร การจัดกลุ่ม องค์กรและเครือข่ายเกษตร บทบาทของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับ ธุรกิจเกษตร								
9. 001534 การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร หลักการ และแนวคิดของการสร้างมูลค่าเพิ่มใน ทรัพยากรเกษตร กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร เครือข่ายการสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร การวิเคราะห์ และวางแผนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร กรณีศึกษา การสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรเกษตร								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
10. 001551 การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริม สารสนเทศและฐานข้อมูลการเกษตร แหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการประยุกต์ระบบผู้เชี่ยวชาญทางการเกษตร								
11. 001552 ยุทธศาสตร์การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ระบบการเรียนรู้ จิตวิทยาสังคมเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาระบบสนับสนุนการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร กระบวนการพัฒนาสื่อเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี สื่อเพื่อการเรียนรู้แบบยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดเทคโนโลยี								
12. 001553 สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของสื่อประสม การเลือกใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์เพื่อสร้างสื่อกิจกรรม การพัฒนาและออกแบบสื่อเชิงโต้ตอบ การเลือกและการ								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
ประยุกต์ใช้สื่อประสมเพื่อการส่งเสริม								
13. 001554 การผลิตสื่อดิจิทัล ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของสื่อดิจิทัล การพัฒนาสื่อดิจิทัล การประเมินและการเลือกใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ การออกแบบและการผลิต การประยุกต์และบูรณาการสื่อดิจิทัลเพื่อการส่งเสริม								
14. 001591 ระเบียบวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร หลักและระเบียบวิธีการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดหัวข้องานวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดหัวข้องานวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนการวิจัย การกำหนดตัวอย่างและเทคนิควิธีการวิเคราะห์ แปลผล และการวิจารณ์ผลการวิจัย การจัดทำรายงานเพื่อการนำเสนอในการประชุมและการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ								
15. 001592 สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร การประยุกต์ใช้สถิติในการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร การเลือกใช้สถิติให้เหมาะสมกับการวิจัยในสถานการณ์ต่างๆ สถิติพรรณนา สถิติอนุมานในการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรระหว่างกลุ่ม								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การแปลความหมายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์								
16. 001593 การวิจัยเชิงคุณภาพทางส่งเสริมการเกษตร ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ การเตรียมงานภาคสนาม การรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ การเสวนากลุ่ม การวิเคราะห์ปัญหา การศึกษาข้อมูล เอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา การสังเคราะห์งานวิจัย การตีความ การเขียนรายงานผลการวิจัย การจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอในการประชุมและการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ								
17. 001596 เรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร เรื่องเฉพาะทางการส่งเสริมการเกษตร ในระดับปริญญาโท หัวข้อเรื่องเปลี่ยนไปในแต่ละภาคการศึกษา								

เนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ท่านเคยเรียนวิชานี้หรือไม่			ระดับความคิดเห็น				
	เคยเรียน	ไม่เคยเรียน	ไม่ตอบ	ควรปรับปรุงมากที่สุด	ควรปรับปรุงมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก	เหมาะสมมากที่สุด
18. 001597 สัมมนา การนำเสนอและอภิปรายหัวข้อที่น่าสนใจทาง ส่งเสริมการเกษตร ในระดับปริญญาโท								
19. 001598 ปัญหาพิเศษ การศึกษาค้นคว้าทางส่งเสริมการเกษตรระดับ ปริญญาโท และเรียบเรียงเขียนเป็นรายงาน								
20. 001599 วิทยานิพนธ์ วิจัยในระดับปริญญาโท และเรียบเรียงเขียนเป็น วิทยานิพนธ์								

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ปัญหาที่ท่านพบเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร

- () 1. จำนวนวิชาที่เปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน
- () 2. มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน
- () 3. เนื้อหาที่สอนไม่ทันสมัย
- () 4. จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษา มีมากเกินไป
- () 5. จำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป
- () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

- () 1. ควรเพิ่มวิชาให้คัดเลือกเรียนมากขึ้น
(โปรดระบุรายวิชาที่ควรสร้างขึ้นใหม่))
- () 2. ควรหลีกเลี่ยงการเปิดวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน
(โปรดระบุชื่อวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายกัน))
- () 3. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้
- () 4. ควรลดจำนวนวิชาลง จากในหลักสูตรระบุหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต
เป็น (ระบุ).....หน่วยกิต
- () 5. ควรเน้นรายละเอียดในเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น
(โปรดระบุชื่อวิชา
เนื้อหาที่ควรเน้นหรือเพิ่มเนื้อหาคือ)
- () 6. ควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น เช่น ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน
(โปรดระบุชื่อวิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น.....
ระบุหน่วยงานที่ควรร่วมมือด้วย)
- () 7. ควรมีวิชาเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์
(โปรดระบุชื่อวิชาที่ควรเรียนแทนการทำวิทยานิพนธ์)
- () 8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวสาธิตี จงเดิน
วัน เดือน ปี ที่เกิด	14 กุมภาพันธ์ 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วทบ.(วิทยาศาสตร์เกษตร) คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผลงานดีเด่นและ/หรือรางวัลทางวิชาการ	เกียรติบัตรผลการเรียนดี ประจำปี 2550 ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์